

UZASADNIENIE do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w
Kielcach z dnia 31 marca 2015 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045

Zgodnie z art. 28 ust. 85 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842 oraz z 2014 r. poz. 805, 850, 926, 1002, 1101 i 1863) plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 położonego na terenie więcej niż jednego województwa ustanawiają wspólnie, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, na których obszarze działania znajdują się części tego obszaru. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenia dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 *ustawy o ochronie przyrody*).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt. 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru (art. 28 ust. 10 *ustawy*).

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186 z późn. zm).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk

gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 3 i ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z DYREKTYWY RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE L 206/7 z dnia 22.07.1992) i uznany za obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW). Obszar został zatwierdzony decyzją Komisji 2009/93/WE z dnia 12 grudnia 2008 r., przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny – Dz. U. UE. L. 2009. 43/63 z dnia 13 lutego 2009 roku. Obecnie, status prawny obszaru określa (Decyzja nr 2013/741/EU Komisji Europejskiej z dnia 07 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny). Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty - Specjalnego Obszaru Ochrony siedlisk Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych (dokumentacja sieci Natura 2000, zawierająca zakres zgodny ze stosownymi decyzjami wykonawczymi Komisji Europejskiej) obszar Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 został wyznaczony w celu zachowania we właściwym stanie przełomowego fragmentu doliny Wisły od ujścia Sanny powyżej Annopola do miasta Puławy. W obrębie ostoi występują liczne starorzecza, łachy, piaszczyste wyspy, namuliska, rozległe płaty zarośli wierzbowych oraz lasów łęgowych, a także ekstensywnie użytkowane łąki. Na stromych, wapiennych i lessowych zboczach doliny, osiagających do 90 m wysokości względnej, występują płaty zbiorowisk kserotermicznych. W obszarze występują następujące siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt, będące przedmiotami ochrony: 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3270 Zalewane muliste brzegi rzek, 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*), 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*), 6440 Łąki selemicowe (*Cnidion dubii*), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki (*Arrhenatherion elatioris*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*, 1130 boleń *Aspius aspius*, 1134 różanka *Rhodeus sericeus amarus*, 1149 koza pospolita *Cobitis taenia*, 1037 trzepla zielona

Ophiogomphus cecilia, 1059 Modraszek telejus *Phengaris teleius*, 1060 czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*.

Kody zaczerpnięte z portalu Eionet http://bd.eionet.europa.eu/activities/Natura_2000/reference_portal, będącego oficjalnym partnerem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA).

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - Dz.U.UE.L92.206.7, Dz.U.UE-sp.15-2-102 z późn. zm.).

Plan zadań ochronnych został opracowany w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 pn. "Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski", dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach prac nad projektem planu została sporządzona dokumentacja planu zadań ochronnych, której wykonawcą była firma Ekkom Sp. z o.o.. Wyniki prac eksperckich posłużyły do przygotowania niniejszego projektu zarządzenia.

Plan zadań ochronnych został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody:

- 1) dla obszaru, ani jego części nie ustanowiono planu ochrony,
- 2) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,
- 3) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody,
- 4) obszar nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w ust. 10,
- 5) obszar nie znajduje się na obszarach morskich.

Przebieg granic obszaru w postaci mapy przedstawiono w załączniku nr 2, oraz opisano w załączniku nr 1 w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, tj. w układzie współrzędnych, o którym mowa w § 3 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2000 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. Nr 70, poz. 821).

Obszar wyznaczono w celu zachowania we właściwym stanie przełomowego fragmentu doliny Wisły od ujścia Sanny powyżej Annopola do miasta Puławy, a w tym siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin oraz zwierząt. Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - Dz.U.UE.L92.206.7, Dz.U.UE-sp.15-2-102 z późn. zm.). Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie

sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Ze zidentyfikowanych zagrożeń istniejących wpływających na siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony należy wymienić: postępującą sukcesję, występowanie gatunków inwazyjnych, zaniechanie dotychczasowych praktyk gospodarowania takich jak koszenie, różne formy turystyki, wędkarstwo, odpady pochodzenia antropogenicznego, wycinkę lasu, usuwanie martwego drewna oraz szkody spowodowane przez roślinożerców. . Ze zidentyfikowanych zagrożeń istniejących nie pokrywających się z zagrożeniami dla siedlisk, a wpływającymi na gatunki zwierząt, będącymi przedmiotami ochrony w obszarze warto wymienić: antagonizm występujących ryb, ze zwierzętami introdukowanymi, wypełnianie wszelkiego rodzaju zagłębień, rowów lub bagien, a także ewentualne odwodnienia. Zagrożenie potencjalne, warte podkreślenia, to wszelkiego rodzaju działania wynikające z ochrony przeciwpowodziowej, które mogłyby wpływać negatywnie na przedmioty ochrony w obszarze.

Zagrożeniom przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000.

Wskazane działania ochronne mają na celu utrzymanie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, tj. siedlisk przyrodniczych: starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, zalewane muliste brzegi rzek, ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe, murawy kserotermiczne, łąki selernicowe, niżowe i górskie świeże łąki, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne oraz ciepłolubne dąbrowy; gatunków zwierząt: kumak nizinny, boleń, różanka, koza pospolita, trzepla zielona, czerwończyk nieparek, piskorz, bóbr europejski, szlaczkoń szafraniec oraz zalotka większa; gatunków roślin: starodub łąkowy oraz leniec bezpodkwiatowy.

Działania, które pozwolą osiągnąć ww. cele związane będą przede wszystkim z realizacją działań związanych z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania, podzielonych na obligatoryjne oraz fakultatywne, zaplanowane zgodnie z konkretnym pakietem rolnośrodowiskowym, ukierunkowanym na dane siedlisko przyrodnicze, będące przedmiotem ochrony. Planowane są również działania z zakresu ochrony czynnej polegające na usuwaniu gatunków inwazyjnych roślin oraz działania informacyjne dla lokalnej społeczności. Ostatnia z grupy działań ochronnych to uzupełnienie stanu wiedzy o niektórych z przedmiotów ochrony, polegające na dodatkowym rozpoznaniu przedmiotu ochrony oraz ewentualnej możliwości jego odtworzenia.

Zaplanowany monitoring dotyczy stanu zachowania wszystkich przedmiotów ochrony w obszarze według parametrów i wskaźników Państwowego Monitoringu Środowiska, opracowywanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie obwieszczeniem znak: WSTV.6320.2.3.2012.KW, z dnia 19 lipca 2012 r., zawiadomił o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości złożenia uwag i wniosków do założeń przedmiotowego dokumentu. W trakcie procesu

planistycznego przeprowadzono spotkania dyskusyjne jednocześnie dla obszaru Natura 2000 siedliskowego Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 oraz ptasiego Małopolski Przełom Wisły PLB140006 w dniach 25-27 lipiec, 27-28 wrzesień, 29-30 październik oraz 12-13 i 15 listopada 2011 r. z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy, biorącego udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych. Spotkanie Zespołu odbyły się w następujących miejscach:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Ożarowie – 2 spotkania
- Gminny Ośrodek Kultury w Józefowie nad Wisłą – 2 spotkania
- Starostwo Powiatowe w Puławach – 2 spotkania
- Gminny Ośrodek Kultury w Janowcu – 1 spotkanie
- Urząd Miejski w Annopolu – 1 spotkanie
- Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Dębnie, gmina Ożarów – 1 spotkanie
- Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej Janiszowie, gmina Annopol – 1 spotkanie

Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele:

- Samorządów,
- Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych,
- Nadleśnictw,
- Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad,
- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- Rolników,
- Polskich Związków Łowieckich oraz Polskich Związków Wędkarskich,
- Zainteresowanych firm,
- Organizacji społecznych.

Obwieszczeniem z dnia 17 października 2013 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1,2,3,4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) i w związku z art. 28 ust.4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842 oraz z 2014 r. poz. 805, 850, 926, 1002, 1101 i 1863). Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (Dziennik Wschodni) w dniu 17 października 2013 r. Obwieszczenie było również wywieszane na tablicach ogłoszeń:

- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie oraz Wydziału Spraw Terenowych V w Kazimierzu Dolnym: w dniach 08 października – 30 października 2013 r.,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach: w dniach 25 październik – 18 listopad 2013 r.

- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie: w dniach 18 październik – 18 listopad 2013 r.
- Urzędu Miasta w Puławach - w dniach 18 październik: 12 listopad 2013 r.
- Urzędu Gminy w Janowcu: w dniach 05 listopad – 28 listopad 2013 r.
- Urzędu Gminy w Puławach: w dniach 18 październik – 10 listopad 2013 r.
- Urzędu Gminy w Wilkowie: w dniach 04 listopad – 14 grudzień 2013 r.
- Urzędu Gminy w Przyłęku: w dniach 05 listopad – 01 grudzień 2013 r.
- Urzędu Gminy w Chotczy: w dniach 18 październik – 08 listopad 2013 r.
- Urzędu Gminy w Łaziskach: w dniach 04 listopad – 25 listopad 2013 r.
- Urzędu Gminy Solec nad Wisłą: w dniach 18 październik – 08 listopad 2013 r.
- Urzędu Gminy w Tarłowie: w dniach 21 październik – 12 listopad 2013 r.
- Urzędu Gminy w Józefowie nad Wisłą: w dniach 21 październik – 15 listopad 2013 r.
- Urzędu Miejskiego w Zawichoście: w dniach 22 październik – 13 listopad 2013 r.
- Urzędu Miejskiego w Annopolu: w dniach 18 październik – 12 listopad 2013 r.
- Urzędu Miejskiego w Ożarowie: w dniach 18 październik – 25 listopad 2013 r.
- Urzędu Miejskiego w Kazimierzu Dolnym: w dniach 18 październik – 07 listopad 2013 r.,

Osoby zainteresowane projektem mogły składać uwagi i wnioski przez okres 21 dni.

Wpłynęły następujące uwagi oraz wnioski:

1. **Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne z siedzibą w Kraśniku – uwagi wniesione emailem (załączonym pismem z dnia 07 listopad 2013 r.) z dnia 08 listopad 2013 r., pismo bez znaku.** Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagę o treści: *Zwracamy uwagę na istotne błędy popełnione przy inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych. Nie dysponujemy odpowiednią ilością czasu, by kompleksowo przeanalizować wszystkie wyniki. Przytoczymy przykład ewidentnego błędu popełnionego przy inwentaryzacji siedliska 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne. Otóż płat siedliska 3150 wykazany przez ekspertów w obrębie działki nr 732 w miejscowości Wojszyn w rzeczywistości nie istnieje. Obecny stan roślinności sugeruje, że w tym miejscu starorzecza nie ma od wielu lat (Zdjęcie 1). Z pewnością nie wszystkie płaty siedliska zostały zidentyfikowane. Jako przykład przytoczę starorzecze znajdujące się w międzywalu na wysokości ujścia Wisłki (Kepa Gostecka), z wyraźnie widocznymi nymfeidami (Zdjęcie 2).*

częściowo uwzględniono. Po powtórny przeanalizowaniu stanu ochrony opisywanego płatu siedliska przyrodniczego, będącego przedmiotem ochrony, 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, zlokalizowanego w miejscowości Wojszyn, uwzględniono uwagę dotyczącą usunięcia tego płatu. Jednocześnie informujemy, że wprowadzona aktualizacja nie wpłynie na założenia zawarte w dokumencie zarządzenia dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045.

Nie uwzględniono natomiast uwagi włączenia płatu siedliska 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne znajdującego się w międzywalu na wysokości ujścia rzeki Wisielki (Kępa Gostecka). Na podstawie opinii włączonego w proces sporządzania planu zadań ochronnych zespołu ekspertów, informujemy, że ze względu na efemeryczny charakter – średnie i wysokie stany wody w korycie całkowicie wypełniają tą część międzywala, a jedynie przy niskich stanach wód zbiornik jest izolowany.

Uwagę o treści: *Powierzchnia siedliska 3270 Zalewane muliste brzegi rzek została znacznie zawyżona. Eksperti błędnie zaliczyli do siedliska 3270 wszystkie piaszczyste wyspy i łachy, również te pozbawione namulów a tym samym gatunków charakterystycznych dla tego typu siedliska. Zdjęcie 3, które w ocenie ekspertów powinno przedstawiać siedlisko 3270, wykonane zostało w ubiegłym roku w sąsiedztwie rezerwatu przyrody „Krowia Wyspa”.*

nie uwzględniono. Uwaga dotyczy szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych i nie ma merytorycznego wpływu na założenia zawarte w zarządzeniu wprowadzającym plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W myśl art. 39 ust 2 powyższej ustawy do niezbędnej dokumentacji sprawy należą założenia lub projekt dokumentu i wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków. Procesowi udziału społeczeństwa podlega projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Dokumentacja sporządzona na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została udostępniona społeczeństwu w ramach dobrej współpracy i nie podlega możliwości zgłaszania uwag i wniosków.

Ponadto należy zaznaczyć, że przedmiotowe siedlisko 3270 zalewane muliste brzegi rzek rozwija się w “czasie dłuższych okresów niskich stanów wód, na odsłanianym żwirowo-piaszczystym i zamulonym podłożu w korycie średniej wody. Ma to zazwyczaj miejsce w środku sezonu wegetacyjnego. Często pojawiają się też w obrębie aluwii świeżo pozostawionych po powodzi” (Borysiak 2004 – odniesienie do szablonu planu zadań ochronnych). W opinii zespołu ekspertów, biorących udział przy sporządzaniu planów zadań ochronnych, podłoże piaszczyste oraz brak roślinności nie wyklucza występowania pełnego zespołu identyfikatorów fitosocjologicznych w odpowiedniej dla tego typu roślinności fazie, tym bardziej, że wszystkie odsypy w korycie Wisły zawierają bogaty bank nasion oraz dużą ilość cząstek spławialnych.

Uwagę o treści: *Wyniki inwentaryzacji, a także pliki GIS nie zostały udostępnione na etapie konsultacji równoległe z szablonem, co utrudnia analizę zaproponowanych rozwiązań. Dostęp do tych danych wymaga składania oddzielnych wniosków, a to w połączeniu z długim czasem odpowiedzi, wyznaczonym krótkim czasem konsultacji oraz mnogością obszarów*

utrudnia przeanalizowanie materiałów, zwłaszcza, że nie otrzymaliśmy wszystkich materiałów o udostępnienie których prosiliśmy (sic!)

nie uwzględniono Uwaga dotyczy szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych i nie ma merytorycznego wpływu na założenia zawarte w zarządzeniu wprowadzającym plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W myśl art. 39 ust 2 powyższej ustawy do niezbędnej dokumentacji sprawy należą założenia lub projekt dokumentu i wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków. Procesowi udziału społeczeństwa podlega projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Dokumentacja sporządzona na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została udostępniona społeczeństwu w ramach dobrej współpracy i nie podlega możliwości zgłaszania uwag i wniosków. Ponadto Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie decydując się na udostępnienie rozszerzonej dokumentacji do planu zadań ochronnych, musi mieć na względzie fakt, iż upublicznienie niektórych załączników graficznych dokumentacji, z uwagi na wrażliwy charakter danych, w szczególności dotyczących lokalizacji siedlisk gatunków chronionych rodziłoby zagrożenie ich zniszczenia.

Uwagę o treści: *Z pewnością obszar Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce nie jest najistotniejszy dla zachowania siedliska 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny. Z tego względu dyskusyjne jest zakwalifikowanie do siedliska 9170 lasu zlokalizowanego na działkach nr 595/2 i 588/2 położonych w Nasitowie, w obrębie którego zdecydowanie dominują sosna i dąb (Zdjęcie 4). W szablonie dokumentacji PZO brak jest oceny tego płata siedliska.*

nie uwzględniono. Uwaga dotyczy szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych i nie ma merytorycznego wpływu na założenia zawarte w zarządzeniu wprowadzającym plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W myśl art. 39 ust 2 powyższej ustawy do niezbędnej dokumentacji sprawy należą założenia lub projekt dokumentu i wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków. Procesowi udziału społeczeństwa podlega projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Dokumentacja

sporządzona na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została udostępniona społeczeństwu w ramach dobrej współpracy i nie podlega możliwości zgłaszania uwag i wniosków.

Ponadto, zespół ekspertów biorący udział w sporządzeniu dokumentacji planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, podkreśla, że skład gatunkowy drzewostanu w najmniejszym stopniu, spośród wszystkich czynników określa warunki siedliskowe, a także może być błędem w ocenie interpretacyjnej.

Uwagę o treści: *Ocena stanu zachowania siedliska 6210 Murawy kserotermiczne, jest z całą pewnością błędna. Eksperti wykazali na działce nr 555/1 w miejscowości Nasitów dwa płaty muraw kserotermicznych, których stan ochrony został oceniony na U1 (Zdjęcie 5). Wskaźniki takie jak: gatunki charakterystyczne, rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych, ekspansja krzewów i podrostu drzew, zostały ocenione na U1. Ocena ekspercka wskaźników: gatunki charakterystyczne i rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych płata siedliska zlokalizowanego w obrębie rezerwatu przyrody „Skarpa Dobrska”, poniżej ławek i tablicy informacyjnej (Zdjęcie 6), jest tożsama z oceną płatów w Nasitowie. Natomiast parametr ekspansja krzewów i podrostu drzew został oceniony jako U2, co dało ocenę ogólną U2. Nadanie wyższej oceny płatom siedliska zlokalizowanych w Nasitowie od oceny płatów zlokalizowanych w obrębie rezerwatu Skarpa Dobrska jest nieporozumieniem. Na terenie rezerwatu od lat wykonywane są zabiegi ochrony czynnej związane z koszeniem i wycinką drzew i krzewów. Z tego względu kondycja muraw w obrębie rezerwatu jest nieporównywalnie lepsza.*

nie uwzględniono. Uwaga dotyczy szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych i nie ma merytorycznego wpływu na założenia zawarte w zarządzeniu wprowadzającym plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W myśl art. 39 ust 2 powyższej ustawy do niezbędnej dokumentacji sprawy należą założenia lub projekt dokumentu i wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków. Procesowi udziału społeczeństwa podlega projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Dokumentacja sporządzona na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została udostępniona społeczeństwu w ramach dobrej współpracy i nie podlega możliwości zgłaszania uwag i wniosków.

Ponadto, zespół ekspertów biorący udział w sporządzeniu dokumentacji planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, podkreśla, że wykonywanie zabiegów ochronnych nie jest elementem oceny stanu i nie przesądza o przyznanej ocenie. Głównie na wspomnianą ocenę składają się precyzyjne miary ilości gatunków charakterystycznych, występowania gatunków ekspansywnych (np. *Brachypodium*

pinnatum, Rubus sp. div.) oraz obecności krzewów i drzew. Takie oceny przyznawane są w oparciu o powierzchnie wieloarowe, nie w oparciu o areal drobnopowierzchniowy, czyli kilka lub kilkanaście metrów kwadratowych.

Uwagę o treści: Powyższe przykłady stawiają pod dużym znakiem zapytania wiarygodność uzyskanych wyników. W związku, że zdarzyły się błędy nawet przy identyfikacji siedliska 3150, które jest łatwe do rozpoznania, uzasadnione jest pytanie o jakość rozpoznania pozostałych typów siedlisk przyrodniczych czy siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze. Odrębny problem stanowi ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony. Stwierdzone przez nas nieprawidłowości są wynikiem jedynie kilkugodzinnego wyjścia w teren.

nie uwzględniono. Uwaga dotyczy szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych i nie ma merytorycznego wpływu na założenia zawarte w zarządzeniu wprowadzającym plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W myśl art. 39 ust 2 powyższej ustawy do niezbędnej dokumentacji sprawy należą założenia lub projekt dokumentu i wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków. Procesowi udziału społeczeństwa podlega projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045.

Dokumentacja sporządzona na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została udostępniona społeczeństwu w ramach dobrej współpracy i nie podlega możliwości zgłaszania uwag i wniosków. Wnioskodawca nie określa konkretnego przedmiotu wniosku lub uwagi. Wszelkie zgłaszane uwagi i wnioski Lubelskiego Towarzystwa Ornitologicznego zostały rozpatrzone i przeanalizowane z należytą starannością – nie wpłyną one na projekt dokumentu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045.

Uwagę o treści: Wątpliwości budzi stosunkowo niewielka powierzchnia zinwentaryzowanych lasów łęgowych (siedliska o znaczeniu priorytetowym). Niezrozumiałe są kryteria w oparciu o które eksperci wyznaczyli płaty tego siedliska. Do łągu zaliczyli przede wszystkim dobrze wykształcone drzewostany, natomiast niemal całkowicie zignorowali porzucone plantacje wikliny. Co ciekawe do siedliska 91E0 włączono silnie przeciętą plantację wikliny na wysokości hotelu Król Kazimierz w Kazimierzu Dolnym (Zdjęcie 7). Natomiast pominięte zostały obszary, których struktura wiekowa drzewostanu oraz skład gatunkowy siedliska wydają się być bardziej urozmaicone od kazimierskiego przypadku. Dla przykładu podam obszar powyżej budowanego mostu w Kamieniu (Zdjęcie 8) oraz obszar na wysokości Kępy Gosteckiej (Zdjęcie 9). O zasadności włączenia porzuconych plantacji wiklinowych do siedliska 91E0 świadczy choćby fakt, że jego podtypem jest łąg wierzbowy *Salicetum albae* wraz z wiklinami (91E0-1).

nie uwzględniono Uwaga dotyczy szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych i nie ma merytorycznego wpływu na założenia zawarte w zarządzeniu wprowadzającym plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W myśl art. 39 ust 2 powyższej ustawy do niezbędnej dokumentacji sprawy należą założenia lub projekt dokumentu i wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków. Procesowi udziału społeczeństwa podlega projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045.

Dokumentacja sporządzona na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została udostępniona społeczeństwu w ramach dobrej współpracy i nie podlega możliwości zgłaszania uwag i wniosków. Ponadto zespół ekspertów, biorący udział w sporządzeniu dokumentacji planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, w oparciu o wiedzę własną oraz opracowanie ogólnie dostępne Interpretation Manual of European Union Habitats, podkreśla, że siedlisko 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe to las, a nie zarośla czy wiklinowe formacje odroślowe. Kryterium kwalifikacji oraz oceny jest występowanie drzewostanu lub jego kształtowanie spontaniczne czy wymuszone (jak w przypadku wspomnianego płatu w Kazimierzu Dolnym). Ważnym kryterium jest również wielkość płatu z wykształconym drzewostanem, który jest zakwalifikowany jako las, gdy jego szerokość jest co najmniej 2 razy większa niż głębokość strefy ekotonowej. Zaliczenie *Salicetum triandro-viminalis* do siedliska 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, ze względu na czynniki kształtujące zonalną strukturę roślinności w dolinie dużych rzeki, nie jest prawidłowe (*Kucharczyk M. 2003. Phytogeographical Roles of Lowland Rivers on the Example of the Middle Vistula. Maria Curie-Skłodowska University Press, Lublin* i cytowana tam literatura)

Uwagę o treści: *Nieporozumieniem jest wskazywanie jako zagrożenia dla siedliska 91E0 ścinania drzew przez bobry. Tego typu problem może występować jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie wód i nie wpływa na ocenę siedliska. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w opracowaniu Mróz W. (red.) 2010. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa, należy tolerować działalność bobrów.*

nie uwzględniono. Zgłaszana uwaga nie wpłynie istotnie na projekt dokumentu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045.

Ponadto należy podkreślić, że w przypadku gdy udział drzew jest mały w płacie siedliska – ich powalanie prowadzi do przekształcenia łągi w formację zaroślową. Wymienione zagrożenie dotyczy również strefy pozakorytowej w warunkach wysokiego stanu wód w rzece Wiśle.

Uwagę o treści: *Wnosimy o uzupełnienie listy zagrożeń dla lasów łęgowych o gatunki inwazyjne (zagrożenie istniejące), regulację rzeki (zagrożenie potencjalne), budowę nowych wałów przeciwpowodziowych (zagrożenie potencjalne), istniejące wały przeciwpowodziowe (zagrożenie istniejące).*

częściowo uwzględniono. Wniosek o uzupełnienie listy zagrożeń dla siedliska 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe o gatunki inwazyjne (zagrożenie istniejące – zasadne w odniesieniu do klonu jesionolistnego), regulację rzeki (zagrożenie potencjalne) uznano za zasadne.

Wniosek o dopisanie istniejących wałów przeciwpowodziowych jako zagrożenie istniejące nie został uwzględniony. Na podstawie wykonanej inwentaryzacji przyrodniczej w ramach realizowanego projektu planu zadań ochronnych, oraz na podstawie dostępnej wiedzy, w obszarze Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH 060045 występują przede wszystkim płaty łągów olszowych, które są zasilane okresowo, głównie wodami bocznymi dopływów rzek lub wodami podzboczowymi.

Uwagę o treści: *Pomimo tego, że gatunki inwazyjne nie zostały wskazane jako zagrożenie dla siedliska 91E0, to jednak zaplanowano działania ochronne związane z ich wycinką. Postulujemy uzupełnienie listy usuwanych gatunków również o kłoczurkę klapowaną. W pierwszej kolejności działaniami ochronnymi należy objąć zidentyfikowane płaty siedliska 91E0. Niemniej docelowo tego typu zabiegi należy prowadzić w obrębie całego obszaru. Aby skutecznie wyeliminować problem, należy opracować strategię walki z gatunkami inwazyjnymi w obrębie całego dorzecza i na jej podstawie podjąć docelowe działania ochronne.*

nie uwzględniono. Ostatecznie zrezygnowano z usuwania klonu jesionolistnego, obcych gatunków topól, kultywatorów topól, rzepienia włoskiego oraz uczepu amerykańskiego. Po dokładnym przeliczeniu kosztów działania ustalono, iż wielomilionowe koszty usunięcia gatunków inwazyjnych, przy braku pewności oraz skutecznej metody na zapobiegnięcie ich odtworzenia będzie nieracjonalnym wydatkowaniem środków publicznych.

Kłoczurka klapowana *Echinocystis lobata* nie stanowi zagrożenia dla płatów siedliska łągowego – nie zmienia struktury siedliska i nie wpływa na jego funkcje. W związku z kłoczurką klapowaną nie zostanie dodana do listy usuwanych gatunków.

Wytyczne Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pn. „Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000” nie zawierają zapisów kładących nacisk na opracowywanie strategii walki z roślinami inwazyjnymi, w szczególności tymi, które nie wpływają na stan płatów siedliska, które jest przedmiotem ochrony. Strategia walki z gatunkami inwazyjnymi przygotowywana jest na płaszczyźnie krajowej lub europejskiej i dotyczy całej doliny rzeki Wisły.

Uwagę o treści: *Wnosimy o uzupełnienie listy zagrożeń dla siedliska 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne o zasypywanie (zagrożenie istniejące), regulacja rzeki (zagrożenie istniejące), istniejące wały przeciwpowodziowe (zagrożenie istniejące), zrzuty z*

oczyszczalni ścieków bezpośrednio do starorzecza (zagrożenie istniejące), turystyka i rekreacja (zagrożenie istniejące).

nie uwzględniono. Wnioskodawca nie podaje konkretnych przykładów oraz lokalizacji, dla których płatów siedliska 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne występują wnioskowane zagrożenia. Jedyne znany Zamawiającemu problem zrzutu z oczyszczalni ścieków bezpośrednio do starorzecza (poniżej Kazimierza Dolnego) jest obecnie w trakcie rozwiązywania – Urząd Miasta w Kazimierzu Dolnym zlecił odpowiedni projekt. Turystyka oraz rekreacja, w niewielkim stopniu obecna w omawianym obszarze w opinii Zamawiającego nie jest zagrożeniem. Przy odpowiednich działaniach organizacyjnych i edukacyjnych, które są planowane, w przyszłości takie zagrożenie również nie wystąpi. W najbliższej perspektywie nie przewiduje się prac w omawianym obszarze o charakterze regulacyjnym, poza ewentualnymi remontami istniejących budowli. Wszelkie ewentualne działania związane z regulacją rzeki Wisły podlegają innym procedurom prawnym, np. procedurom zawartym w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz oceny oddziaływania na środowisko. Zespół ekspertów wykonujący inwentaryzację przyrodniczą w roku 2012 w ramach realizowanego projektu POIiŚ.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” nie stwierdził występowania opisanych przez Wnioskodawcę zagrożeń.

Uwagę o treści: *Zgodnie z danymi zawartymi w sdf udział siedliska 6430 Ziotorośla górskie i ziotorośla nadrzeczne w obszarze wynosi aż 2,70%. Większy udział w obszarze posiadają jedynie łągi i świeże łąki użytkowane ekstensywnie. Jest nieprawdopodobne, by przez pomyłkę zakwalifikowano tego typu siedlisko do przedmiotów ochrony, tym bardziej, że gatunki charakterystyczne dla siedliska 6430 występują powszechnie w obrębie obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce.*

nie uwzględniono. Uwaga dotyczy szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych i nie ma merytorycznego wpływu na założenia zawarte w zarządzeniu wprowadzającym plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W myśl art. 39 ust 2 powyższej ustawy do niezbędnej dokumentacji sprawy należą założenia lub projekt dokumentu i wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków. Procesowi udziału społeczeństwa podlega projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Dokumentacja sporządzona na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została udostępniona społeczeństwu w ramach dobrej współpracy i nie podlega możliwości zgłaszania uwag i wniosków.

W opinii ekspertów biorących udział w sporządzaniu projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 oraz na podstawie dostępnej wiedzy nie stwierdzono powszechnego występowania siedliska 6430 ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne. Wnioskodawca nie podaje konkretnych przykładów pominiętych płatów omawianego siedliska, które mogłyby zostać poddane analizie. Ponadto warto zaznaczyć, że skupiska inwazyjnej kloczurki klapowanej, bez uwzględnienia warunków siedliskowych oraz składu gatunkowego fitocenozy, nie mogą zostać zaliczone jako płat siedliska 6430.

Uwagę o treści: *Postulujemy uzupełnienie celów działań ochronnych dla siedlisk: 6210 i 6510 o zwiększenie powierzchni w obszarze. Powierzchnia tych siedlisk wykazana w wyniku prac ekspertów jest kilkakrotnie mniejsza w stosunku do zapisów zawartych w sdf. W przypadku podjęcia działań ochronnych związanych z wypasem, koszeniem, wycinaniem drzew i krzewów, zarówno murawy kserotermiczne jak i łąki świeże zwiększą swoją powierzchnię. To z kolei korzystnie wpłynie na populacje części gatunków będących przedmiotami ochrony. Zwiększenie arealów łąk świeżych pozytywnie wpłynie również na gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej.*

nie uwzględniono. W naszej opinii, a także zespołu ekspertów sporządzających plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, jest brak merytorycznych przesłanek, iż utworzenie sztucznych układów w postaci fitocenozy murawowych i łąkowych w miejsce trwałych formacji zaroślowych poprawi stan ochrony gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze. Usunięcie wspomnianych formacji zaroślowych skutkowało będzie min. zmniejszeniem siedlisk gąsiora oraz jarzębatki.

Uwagę o treści: *Wnosimy o uzupełnienie listy zagrożeń dla siedliska 3270 Zalewane muliste brzegi rzek o turystykę (zagrożenie istniejące). Coraz szersze udostępnienie rzeki na potrzeby rekreacji umożliwia penetrację wcześniej niedostępnych obszarów. Jako zagrożenie istniejące należy również wskazać rozwój infrastruktury turystycznej (przystanie) oraz pogłębianie koryta rzeki. Wskazane zagrożenia dotyczą również siedliska 6120 ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe.*

nie uwzględniono. W opinii Zamawiającego, zgłaszane przez Wnioskodawcę zagrożenia nie występują. Zespół ekspertów wykonujący inwentaryzację przyrodniczą w roku 2012 w ramach realizowanego projektu POIiŚ.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” również nie stwierdził występowania opisanych przez Wnioskodawcę zagrożeń. W ostatnich latach nie wpłynęły również żadne zgłoszenia do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, które świadczyłyby o problemie związanym z turystyką i rekreacją (zwiększenie ruchu małych jednostek wodnych na rzece Wiśle), pogłębianiem rzeki Wisły oraz rozwojem infrastruktury turystycznej (przystanie). Prowadzony monitoring porealizacyjny liczebności ptaków przebudowanego portu rzeczno-jeziornego w Puławach, rozbudowywanej przystani żeglugowej w Kazimierzu Dolnym oraz budowanej przystani żeglugowej na rzece Wiśle w Janowcu (w ramach projektu: Wykorzystanie walorów rzeki Wisły w celu budowy wspólnego produktu

turystycznego przez Kazimierz Dolny, Puławy i Janowiec), nie wskazuje na spadek liczebności przedmiotów ochrony. Siedliska przyrodnicze w głównej mierze, podlegające ochronie w obszarze Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH0600045, są mniej wrażliwe na presję turystyczną niż gatunki ptaków. Poza tym rozwój infrastruktury turystycznej nie musi stanowić zagrożenia również w przyszłości. Nowe i zmodernizowane przystanie stwarzają natomiast dużą szansę na uporządkowanie turystyki wodnej (spadek ilości baz turystycznych prowadzonych "na dziko"), poprawę stanu sanitarnego, a przede wszystkim skuteczną edukację i informację skierowaną do turystów. Tutaj pojawia się przestrzeń, którą doskonale mogłyby wypełnić społeczne organizacje ekologiczne.

Uwagę o treści: *Ogólna powierzchnia siedliska 6120 w obszarze prawdopodobnie jest większa od wykazanej przez ekspertów. Jeżeli tego typu siedlisko pokrywa piaszczystą wyspę na wysokości przeprawy promowej w Bochofnicy, to jest wielce prawdopodobne, że murawy napiaskowe wykształciły się w podobnych warunkach również na pozostałym, przeszło 80 km odcinku rzeki. Nawiasem mówiąc płaty siedliska 6120 stwierdzone w Bochofnicy, w rzeczywistości nie pokrywają tak dużej powierzchni.*

nie uwzględniono. Uwaga dotyczy szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych i nie ma merytorycznego wpływu na założenia zawarte w zarządzeniu wprowadzającym plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH0600045. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W myśl art. 39 ust. 2 powyższej ustawy do niezbędnej dokumentacji sprawy należą założenia lub projekt dokumentu i wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków. Procesowi udziału społeczeństwa podlega projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH0600045. Dokumentacja sporządzona na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została udostępniona społeczeństwu w ramach dobrej współpracy i nie podlega możliwości zgłaszania uwag i wniosków.

Ponadto należy również zaznaczyć, że Wnioskodawca wysuwa bardzo ogólne hipotezy, nie popierając ich konkretnymi przykładami, na występowanie płatów omawianego siedliska. Zespół ekspertów pracujących nad dokumentacją planu zadań ochronnych uznał, że istnieje brak merytorycznych przesłanek na zaliczenie większej powierzchni płatów siedliska 6120 ciepłolubne murawy napiaskowe, niż wykazano w planie.

Uwagę o treści: *Wnioskuje o uzupełnienie zagrożeń dla siedliska 6210 Murawy kserotermiczne o: presję zabudowy (zagrożenie istniejące) oraz zaśmiecenie (zagrożenie istniejące). Z presją zabudowy mamy do czynienia przede wszystkim w okolicach Kazimierza i Janowca. Jeżeli chodzi o zaśmiecenie to problem dotyczy przede wszystkim miejsc odwiedzanych przez turystów (Męcierz), a także płatów siedliska zlokalizowanych w*

Nasiłowie. Oczywiście działania ochronne powinny obejmować uprzątnięcie i utylizację odpadów.

nie uwzględniono. Informujemy, że w ramach realizowanego projektu POIiŚ.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” Wykonawca przeprowadził analizę dokumentacji planistycznej gmin zlokalizowanych w obszarze Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. W obecnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie istnieje zagrożenie presją zabudowy płatów siedliska 6210 murawy kserotermiczne, w związku z czym nie istnieje potrzeba wpisywania dla tego siedliska zagrożenia w postaci ‘presji zabudowy’. Bardziej zagrożone byłyby ewentualnie walory krajobrazowe opisywanych lokalizacji, aniżeli same płaty siedliska muraw kserotermicznych.

Opisywany przez Wnioskodawcę problem śmieci, jest niestety powszechnym zagrożeniem środowiska i w Naszej opinii nie stanowi szczególnego zagrożenia, akurat dla muraw kserotermicznych.

Uwagę o treści: *Inny problem związany jest z komasacją gruntów w gminie Ożarów. Prawdopodobnie numeracja działek zastosowana w projekcie zarządzenia, obecnie jest już nieaktualna. Ponadto plan zadań ochronnych obowiązywał będzie przez 10 lat. Nie jest wykluczone, że przez tak długi czas, komasacja zostanie przeprowadzona na terenie innych gmin. Postulujemy również, by komasacja została wskazana jako zagrożenie istniejące w stosunku do siedlisk łąkowych zidentyfikowanych w obrębie gminy Ożarów. Nie jest wykluczone, że z komasacją wiązana się będzie zmiana sposobu użytkowania gruntów.*

nie uwzględniono. Zespół ekspertów wykonujący inwentaryzację obszaru w ramach projektu POIiŚ.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” nie stwierdził zagrożenia dla przedmiotów ochrony na skutek komasacji gruntów w gminie Ożarów. Dokumenty, które zostały udostępnione Wykonawcy planu, a dotyczące komasacji (projekt z 2006 r.) nie przewidują zmiany klasyfikacji gruntów. Sporządzona dokumentacja projektowa nie jest dokumentem, który mógłby wprowadzić zakaz tego typu zmian. Jednocześnie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie informuje, że obecnie toczy się postępowanie sądowe w opisywanej sprawie. Dokumentację scaleniovą w gminie Ożarów opiniował Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach, który nie zasygnalizował możliwego zagrożenia wynikającego z tego typu działań.

Uwagę o treści: *Postulujemy, by do potencjalnych zagrożeń dla siedlisk 3270, 6120 i 3150 zaliczyć planowane utworzenie Geoparku Przełomu Wisły. Zgodnie z informacjami pojawiającymi się w prasie w ramach geoparku planuje się między innymi budowę kolejki gondolowej łączącej dwa brzegi Wisły na odcinku Kazimierz Dolny – Janowiec a przede wszystkim urządzenie przystani rzecznych na Wiśle. Tego typu inwestycje mają z założenia na celu zwiększenie ruchu turystycznego na Wiśle, co stanowi poważne zagrożenie dla siedlisk przyrodniczych wykształconych w strefie korytowej oraz zasiedlających je gatunków ptaków.*

nie uwzględniono. Wnioskodawca powołuje się na doniesienia prasowe w sprawie atrakcji turystycznych w ramach planowanego utworzenia Geoparku Przełomu Wisły. Nie podaje jednak konkretnego źródła takiej informacji. Informacje jakie posiada Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie wskazują iż planowane przedsięwzięcie nie będzie zagrożeniem dla wymienionych przez Wnioskodawcę siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony w obszarze. Realizacja tego działania pozwoli przede wszystkim poprzez cele edukacyjne oraz racjonalne zagospodarowanie obszaru – uporządkować ruch turystyczny, co jest wskazane z punktu widzenia ochrony siedlisk i gatunków. Wszelkie ewentualne istniejące oraz potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony będą rozważane w czasie wdrażanej procedury ocenowej, zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Trudno stwierdzić jakie zagrożenia związane byłyby z realizacją omawianego Geoparku, skoro nie wiadomo oficjalnie jakie działania przedsięwzięcie by zakładało.

Uwagę o treści: *W związku z tym, że kilka płatów siedliska 91E0 położonych jest na obszarze zawala, koniecznie należy przewidzieć działania ochronne minimalizujące negatywny wpływ obwałowań na stosunki wodne. Optymalnym rozwiązaniem byłaby przebudowa obwałowań.*

nie uwzględniono. Wnioskodawca nie podaje konkretnych przykładów lokalizacji płatów siedliska 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, na których stosunki wodne negatywnie wpływałyby istniejące obwałowania rzeki Wisły. W Naszej opinii, w porozumieniu z zespołem ekspertów, biorących udział w sporządzaniu projektu planu zadań ochronnych, na podstawie dostępnych danych informujemy, że występowanie wszystkich płatów omawianego siedliska (okolice Biedrzychowa, Janowic, Sadłowic, Boiska-Kolonia oraz Linowa), zlokalizowanych na obszarze zawala obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, związane jest z lokalnymi warunkami siedliskowymi. Ukształtowanie się zespołów lasu łągowego typu jesionowo-olszowego (*Fraxino-Alnetum*) na zawalu jest możliwe po wpływie dopływów rzeki Wisły oraz większych kanałów melioracyjnych. Więcej informacji na ten temat, za poleceniem zespołu ekspertów można znaleźć np. w podręczniku “Zespoły leśne Polski” autorstwa Pana Matuszkiewicza.

Uwagę o treści: *Dużym problemem w obszarze międzywala są wszelkiego rodzaju śmieci, przede wszystkim niesione przez rzekę i osadzone na drzewach i krzewach. Koniecznie należy przewidzieć działania zmierzające do ich usunięcia z terenu międzywala, co korzystnie wpłynie na wszystkie siedliska przyrodnicze znajdujące się w jego obrębie. Śmieci należy usunąć z całego obszaru międzywala.*

nie uwzględniono. Wnioskodawca słusznie zauważył problem związany z naniesionymi przez wyższe stany wody śmieciami, które są elementem niekorzystnym, pod względem estetycznym. Warto jednak zaznaczyć, iż ich obecność w obszarze międzywala obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 nie zmienia struktury siedlisk, które są przedmiotem ochrony, a także nie wpływa na ich funkcje. Usuwanie śmieci z obszaru międzywala byłoby zabiegiem mało skutecznym – zaśmiecianie rzeki jest problemem

ponadlokalnym, wymagającym podjęcia kroków wykraczających poza projekt planu zadań ochronnych. Jedną z najbliższych okazji będzie wdrażany projekt "Poznaj swoją Naturę", w ramach programu europejskiego LIFE+, a w tym forum dyskusyjne jakimi będą Naturowe Grupy Robocze.

Uwagę o treści: *Jednym z istotnych czynników warunkujących funkcjonowanie starorzeczy jest ich okresowy kontakt z wodami rzecznyymi, podczas którego następuje przemywanie i wypłukiwanie osadów, co niejako prowadzi do odmłodzenia starorzecza. W związku z tym, że duża liczba starorzeczy znajduje się na obszarze zawała, plan zadań ochronnych powinien wskazywać rozwiązania zmierzające do zminimalizowania wpływu obwałowań. Na pewno w niektórych przypadkach zasadna jest przebudowa obwałowań. Ponadto doświadczenia związane z przebudową obwałowania na odcinku Dęblin – Stężycza wskazują, że możliwe jest wykonanie w wałach przeciwpowodziowych przepustów, które umożliwią okresowy dopływ wody z Wisły i przemywanie starorzeczy. Starorzecza ze swej natury są siedliskami skazanymi na zaniknięcie. W normalnych warunkach jedne starorzecza zanikają, ale w innych miejscach powstają nowe. W związku z tym, że przełomowy odcinek Wisły został w znacznym stopniu uregulowany i obwałowany, tworzenie nowych starorzeczy jest niemożliwe. Być może konieczne będzie częściowe odmulenie starorzeczy. Tworzenie nowych starorzeczy jest możliwe, przede wszystkim poprzez pogłębienie pierwotnych odnóg Wisły, które zostały zakolmatowane na skutek wykonanych regulacji.*

nie uwzględniono. Informujemy Wnioskodawcę, iż obszar Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045 obserwowany jest przez jednego z ekspertów Pana Marka Kucharczyka od roku 1976 r. Struktura hydrologiczna doliny rzeki Wisły charakteryzuje się tym, że starorzecza na zawału są powiązane z poziomami wód w zboczach doliny, a także zasilane przez wysięki podzboczowe. Zjawisko to hamuje skutecznie proces wypłykania, co można stwierdzić na podstawie analizy map archiwalnych oraz obserwacji wspomnianego z ekspertów. Ponadto należy zauważyć, że wszelka ingerencja w obiekty przeciwpowodziowe wymagałaby sporządzenia specjalistycznych opracowań hydrotechnicznych, umożliwiających przebudowę obwałowań, oraz przeznaczenia pokaźnych środków finansowych. Jest to obecnie zarówno nierealne, jak często nie do końca uzasadnione. Proponowane przez Wnioskodawcę prace polegające na częściowym odmuleniu starorzeczy, wpłyną negatywnie na faunę nagromadzoną w osadzie dennym. Proponowane pogłębienie pierwotnych odnóg Wisły, prowadziłyby do wytworzenia sztucznych zbiorników wymagających stałego pogłębienia. W Naszej opinii byłaby to zbyt daleko idąca ingerencja w środowisko.

Uwagę o treści: *Odrębne działania ochronne powinny zostać przewidziane w stosunku do starorzeczy zlokalizowanych w Bochońnicy na wysokości oczyszczalni ścieków. Nawiasem mówiąc to co zostało wrysowane przez ekspertów na mapy, ma się nijak do rzeczywistości. Otóż płat siedliska na wysokości boiska w rzeczywistości niemal nie istnieje. Być może został zasypany przez kamienie, gruz i ziemię wywiezione na etapie budowy jednego z kazimierskich hoteli. Niemniej odpady te zostały wywiezione przed kilkoma laty, dlatego na etapie prowadzonych inwentaryzacji, starorzecza w zaprezentowanej przez ekspertów formie być nie mogło. W związku z tym, że odpady przylegają do części starorzecza, zasadne jest ich*

wywiezienie i prawidłowe zutylizowanie. Należy pamiętać, że na terenach zalewowych obowiązuje na mocy Prawa wodnego zakaz składowania odpadów, mas ziemnych itd. Kwestie związane z ochroną przyrody to odrębny problem, niemniej z punktu widzenia PZO kluczowy.

uwzględniono. Projekt planu zadań ochronnych został dostosowany we wnioskowanym zakresie. Odpady opisywane przez Wnioskodawcę zlokalizowane w Bochońnicy na wysokości oczyszczalni ścieków, zostały zeskałdowane prawdopodobnie jeszcze przed utworzeniem obszaru naturalnego. W Naszej opinii wywiezienie zeskałdowanego gruzu nie spowoduje odtworzenia płatu siedliska 3150 starorzecze i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne. Pomimo tej opinii sprawa wywiezienia odpadów zostanie rozważona w porozumieniu z zarządcą terenu, czyli Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Warszawie, Zarządem Zlewni w Puławach.

Uwagę o treści: *W ochronie ww. płata siedliska istotne znaczenie może odgrywać fakt zrzutu wody z oczyszczalni ścieków bezpośrednio do starorzecza. Nie wiemy jakie parametry fizykochemiczne posiada zrzucana woda, ale prawdopodobne jest, że w znacznym stopniu przyczynia się do zasilania starorzecza oraz jego eutrofizacji. Być może należy przebudować odprowadzenie, tak by woda z oczyszczalni trafiała bezpośrednio do głównego nurtu Wisły.*

nie uwzględniono. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie informuje Wnioskodawcę, że projekt przebudowy opisywanego odprowadzenia, tak by woda z oczyszczalni trafiała bezpośrednio do koryta rzeki Wisły, przygotowywany jest obecnie na zlecenie Urzędu Miasta w Kazimierzu Dolnym.

Uwagę o treści: *W projekcie zarządzenia pominięte zostało siedlisko 6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne. W prawdzie ziołorośla nie tworzą zwartych płatów, ale gatunki charakterystyczne dla tego typu siedliska pospolicie występują w obrębie obszaru, tworząc charakterystyczne zbiorowiska welonowe w formie wąskich okrajków przede wszystkim w sąsiedztwie zarośli wiklinowych oraz łęgów wierzbowych. Podstawowym, aktualnym zagrożeniem dla tego siedliska jest inwazja gatunków obcego pochodzenia oraz zaśmiecenie obszaru międzywala. W związku z tym należy zaplanować działania ochronne zmierzające do eliminacji przede wszystkim Koczurki klapowanej oraz usunięcia z obszaru międzywala osadzonych lub celowo zdeponowanych śmieci i odpadów. Działania te są tożsame z postulowanymi działaniami ochronnymi dla lasów łęgowych i docelowo powinny objąć cały obszar międzywala. Do zagrożeń potencjalnych należy zaliczyć regulację rzeki oraz budowę obwałowań.*

częściowo uwzględniono. Uwaga dotyczy szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych i nie ma merytorycznego wpływu na założenia zawarte w zarządzeniu wprowadzającym plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o możliwościach zapoznania się z

niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W myśl art. 39 ust 2 powyższej ustawy do niezbędnej dokumentacji sprawy należą założenia lub projekt dokumentu i wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków. Procesowi udziału społeczeństwa podlega projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Dokumentacja sporządzona na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została udostępniona społeczeństwu w ramach dobrej współpracy i nie podlega możliwości zgłaszania uwag i wniosków.

Zamawiający w porozumieniu z zespołem ekspertów, biorącym udział w sporządzaniu projektu planu zadań ochronnych, informuje jednocześnie, że na podstawie dostępnej wiedzy nie stwierdzono powszechnego występowania siedliska 6430 ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne. Wnioskodawca nie podaje konkretnych przykładów pominiętych płatów omawianego siedliska, które mogłyby zostać poddane analizie. Ponadto warto zaznaczyć, że skupiska inwazyjnej kloczurki klapowanej, bez uwzględnienia warunków siedliskowych oraz składu gatunkowego fitocenozy, nie mogą zostać zaliczone jako płat siedliska 6430. W ramach działań uzupełniających planowana jest inwentaryzacja przyrodnicza uzupełniająca mająca na celu między innymi analizę możliwości zwiększenia powierzchni przedmiotu ochrony.

Uwagę o treści: Niezależnie od niedokładności wykonanej inwentaryzacji, na podstawie wiedzy eksperckiej z pewnością można wydzielić strefy, w obrębie których dane siedliska mogą powstawać i funkcjonować. Z pewnością siedliska 3170 oraz 6120 funkcjonują w strefie korytowej, w obrębie której funkcjonują piaszczyste wyspy i odsypiska. Z tego względu postulujemy, by ewentualna wycinka drzew i krzewów była dopuszczona jedynie w tej strefie (oczywiście postulat ten nie dotyczy gatunków inwazyjnych, które należy zwalczać w obrębie całego obszaru). Z jednej strony umożliwi to zachowanie ww. siedlisk lub stworzy dogodne warunki do ich wykształcenia. Z drugiej zaś mowy, rybitwy i siewkowce będą miały dogodne siedliska lęgowe i żerowe. Takie podejście wydaje się współgrać, przynajmniej w części, z wymogami ochrony przeciwpowodziowej.

uwzględniono częściowo. Informujemy Wnioskodawcę, że każda planowana wycinka drzew i krzewów w strefie korytowej jest zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne (Dz.U. z 2012 r., poz. 145, z późn. zm.) uzgadniana z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska określonym terytorialnie. W związku z powyższym, każdy taki przypadek jest rozpatrywany indywidualnie. Podstawą do wydania decyzji zezwalającą na wycinkę, są więc nie tylko uwarunkowania przeciwpowodziowe, ale również przyrodnicze, co pozwala przynajmniej w części uwzględnić uwagę Wnioskodawcy. Jednocześnie Zamawiający w porozumieniu z zespołem ekspertów opracowujących plan zadań ochronnych informuje Wnioskodawcę, że opierając się na wiedzy eksperckiej nie istnieją szanse na wykształcenie się siedliska 3170 śródziemnomorskie zalewiska w dolinie rzeki Wisły. Ponadto Zamawiający zaznacza, że projekt planu zadań ochronnych nie przewiduje wyznaczania stref wykształcenia się płatów siedlisk przyrodniczych w przyszłości.

Uwagę o treści: Zgodnie z definicją, siedlisko 6440 Łąki selernicowe obejmuje zbiorowiska wilgotnych łąk na żyznych aluwiach w dolnych i środkowych biegach dużych rzek, regularnie zalewane raz lub dwa razy w roku i przesuszane między powodzią. W związku z tym do zagrożeń istniejących tego typu siedliska należy zaliczyć budowę bądź modernizację obwałowań. Znaczna część płątów siedliska 6440 znajduje się na obszarze zawału. Z tego względu konieczne jest zaplanowanie działań przywracających naturalny rytm zalewów. Być może obecnie, ze względu na kiepski stan obwałowań, stosunki wodne na zawału nadal determinowane są stanem wody w międzywalu. Patrząc jednak na obecne metody modernizacji obwałowań związane z całkowitym uszczelnieniem korpusu wału przesłoną bentonitową, sięgającą kilkanaście metrów poniżej stopy wału, zachodzi niebezpieczeństwo, że stan tego typu siedlisk będzie ulegał stopniowemu pogorszeniu. Być może zachowanie siedliska wymagało będzie przebudowy obwałowań lub zastosowanie rozwiązań zaproponowanych dla ochrony starorzeczy.

nie uwzględniono. Zgodnie z prawem polskim modernizacja obwałowań jest działaniem dopuszczalnym na obszarach Natura 2000, zgodnie z art. 22 ustawy prawo wodne: "1. Utrzymywanie śródlądowych wód powierzchniowych oraz morskich wód wewnętrznych polega na zachowaniu lub odtworzeniu stanu ich dna lub brzegów oraz na konserwacji lub remoncie istniejących budowli regulacyjnych w celu zapewnienia swobodnego spływu wód oraz lodów, a także właściwych warunków korzystania z wód.". Wnioskodawca nie podaje konkretnych przykładów stosowanej przesłony bentonitowej, sięgającej kilkanaście metrów poniżej stopy wału. Informujemy, na podstawie posiadanych danych, że uszczelnianie korpusu wału za pomocą wspomnianej przesłony stosowane jest na ogół tylko tam, gdzie przepuszczalność podłoża w sposób istotny zagraża stabilności wałów oraz stwarza niebezpieczeństwo podtopień na dużą skalę. Funkcjonowanie przedmiotowego siedliska 6440 łąki selernicowe, na odcinkach, gdzie wały przeciwpowodziowe zostały już zmodernizowane świadczy o braku negatywnego wpływu funkcjonowania obwałowań na to siedlisko.

Uwagę o treści: Działania ochronne zaplanowane dla siedliska 6210 są bardzo ogólne i nieuwzględniają lokalnych odmian siedliska. Na przykład introdukowany w Męcmierzu aster ożota zaczyna kwitnąć dopiero w końcu sierpnia. Z tego względu jednoznaczne wskazanie terminu koszenia po 15 sierpnia dla wszystkich płątów siedliska jest błędne. Wskazana metodyka nie uwzględnia konieczności usuwania nagromadzonego wołłoku. Przy wypasie brak wskazań pozostawienia niezgryzionych fragmentów murawy (ok. 20% powierzchni danego płąta). Wskazane maksymalne obciążenie pastwiska wynoszące 5 DJP/ha jest wartością zdecydowanie zawyżoną. Wartość ta nie powinna przekraczać 0,5 DJP/ha. Zwiększenie obsady dopuszczalne jest tylko w przypadku wypasu na długo nieużytkowanych obiektach, z dużą warstwą wołłoku, gatunków inwazyjnych lub dużym udziałem krzewów. W takich przypadkach obsadę można zwiększyć nawet do wartości przekraczających 5 DJP/ha, przy czym wypas nie powinien być prowadzony dłużej niż kilka tygodni. Niemniej taka forma wypasu ma na celu jedynie przygotowanie powierzchni do ekstensywnego użytkowania przy zmniejszonej obsadzie w kolejnych latach i jest zabiegiem jednorazowym.

częściowo uwzględniono. Wnioskodawca nie formułuje precyzyjnie Swoich postulatów. Zwraca uwagę na błędy popełnione przez zespół ekspertów, ale jednocześnie nie zawsze proponuje właściwe Jego zdaniem rozwiązania. Warto przypomnieć Wnioskodawcy, że działania podejmowane w ramach planu zadań ochronnych są dobrowolne. Ponadto zgodnie z wytycznymi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pn. "Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000" zaprojektowane działania ochronne zostały dostosowane do wymogów programów rolnośrodowiskowych (zadania podzielono na obligatoryjne oraz fakultatywne). W związku z powyższym podmiot przystępujący do programu rolnośrodowiskowego, będzie równocześnie realizował ochronę obszaru Natura 2000, w tym przypadku Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. W związku z nie gotowymi jeszcze pakietami rolnośrodowiskowymi na kolejne lata, zaproponowano następujący zapis, który zostanie uwzględniony w dokumencie zarządzenia: "Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska muraw kserotermicznych".

Uwagę o treści: *Nie przewidziano działań ochronnych dla siedliska 5130 Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych. Eksperti opracowujący projekt PZO wskazali konieczność uzupełnienia przedmiotów ochrony obszaru o ten typ siedliska. Ze względu na silną sukcesję, dla zachowania siedliska, konieczne jest podjęcie natychmiastowych działań ochronnych związanych z usuwaniem nalotu roślinności krzewiastej i drzewiastej. W związku z tym, że jałowczyśka często występują wspólnie z murawami kserotermicznymi, należy precyzyjnie zaplanować działania ochronne i rozstrzygnąć ochrona którego siedliska ma pierwszeństwo. Być może uzasadnione jest pozostawienie zakrzaczeń jałowca w obrębie muraw kserotermicznych. Z pewnością identyfikacja jałowczyśk jest niekompletna. Nie uwzględniono między innymi zakrzaczeń jałowca obecnych na terenie rezerwatu Skarpa Dobrska oraz w strefach krawędziowych doliny Wisły w okolicach Kazimierza i Janowca oraz Biedrzychowa i Nowego.*

nie uwzględniono. Zgodnie ze Standardowym Formularzem Danych siedlisko przyrodnicze 5130 zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych nie było stwierdzone jako przedmiot ochrony z przydzieloną oceną A,B,C lub D. Zgodnie z wytycznymi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska „Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000”, działania ochronne podejmowane są w przypadku przedmiotów ochrony z wyznaczoną oceną ogólną: A,B lub C. Omawiane siedlisko przyrodnicze jako nowo stwierdzone, zostanie zgłoszone i zaproponowane jako nowy przedmiot ochrony w obszarze. Jednocześnie podkreślamy, że nie wszystkie zarośla z jałowcem są siedliskiem przyrodniczym w rozumieniu *Interpretation Manual*, a za siedlisko to nie mogą być uważane masowo występujące obszary zarośla ze związku *Berberidion*, gdzie jałowiec jest współdominantem lub występuje w domieszce (*Pruno-Ligustretum* i *Rhamno-Cornetum sanguinei*).

Uwagę o treści: *W związku z tym, że większość zinwentaryzowanych stanowisk kumaka nizinnego znajduje się na terenie zawala, wskazywanie jako zagrożenia dla gatunku*

antagonizmu ze zwierzętami-rybami introdukowanymi, jest co najmniej dyskusyjne. Z pewnością nie wszystkie stanowiska gatunku zostały zinwentaryzowane. W związku z tym, że kumaki nizinne zimują na lądzie i są w stanie pokonywać odległości pomiędzy zbiornikiem wodnym a zimowiskiem wynoszące nawet 1000 metrów, jako zagrożenie istniejące należy wskazać bariery terenowe związane z funkcjonowaniem wałów przeciwpowodziowych. Nie chodzi oczywiście o sam wał, ale o krawężniki i korytka związane z drogami serwisowymi. Problem barier terenowych dotyczy również innych płazów (Zdjęcie 10). Działania ochronne powinny obejmować przebudowę obecnej infrastruktury. Przy nowych inwestycjach należy wykluczyć stosowanie krawężników wystających poza poziom drogi oraz wszelkich korytek o stromych ścianach. Ponadto w Kazimierzu Dolnym należy wymieść ażurowe elementy (metalowe kratki) osłaniające miejsca montażu szandorów, na elementy pełne.

nie uwzględniono. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej oraz w oparciu o dostępną literaturę naukową nie stwierdza się wędrówek kumaka nizinnego przez wały przeciwpowodziowego. Podawana odległość (1000 m) wędrówek przez Wnioskodawcę jest maksymalnie stwierdzoną w badaniach naukowych i najczęściej kształtuje się w zasięgu do 500 metrów. Przeprowadzone badania terenowe, w miejscach zaobserwowania omawianego przedmiotu ochrony, nie stwierdzają zagrożenia ze strony istniejącej infrastruktury drogowej – krawężników oraz korytek. Wymienione elementy wpływają negatywnie na inne, migrujące na dłuższych trasach – gatunki płazów. Aby przeciwdziałać temu zagrożeniu, niezwiązanemu z planem zadań ochronnych, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie planuje podjęcie działań łagodzących skutki barierowe infrastruktury towarzyszącej wałom, wspólnie z Wojewódzkim Zarządzeniem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie (poza planem zadań ochronnych). Antagonizm kumaka nizinnego ze zwierzętami introdukowanymi dotyczy starorzeczy. To zagrożenie jest jednoznacznie opisywane w dostępnych opracowaniach naukowych.

Uwagę o treści: Część tabeli, stanowiącej Załącznik nr 5 do Zarządzenia, odnosząca się do monitoringu realizacji celów działań ochronnych, zamiast do wyznaczonych celów działań ochronnych odnosi się do monitoringu realizowanych zadań ochronnych. Na przykład celem działań ochronnych dla siedliska 91E0 jest „zwiększenie wieku drzewostanu, tzn. zwiększenie udziału drzew starszych niż 50 lat do ponad 50% i obecności drzew starszych niż 100 lat; zwiększenie udziału leżącego martwego drewna do ponad 3 szt./ha”. Natomiast działania dotyczące monitoringu realizacji celów działań ochronnych obejmują kontrolę wykonania wycinki drzew, krzewów i podrostu klonu jesionolistnego, jesionu pensylwańskiego, obcych gatunków topól oraz ocenę stopnia rozwoju ekspansywnych gatunków zielnych oraz krzewów i drzew. Tego typu zapisy sprawiają, że przedłożony do konsultacji dokument jest niespójny.

uwzględniono. Projekt planu zadań ochronnych został dostosowany we wnioskowanym zakresie. Zapisy w załączniku nr 5 do Zarządzenia uspoźniono. Wprowadzona różnica nie wpływa na założenia zawarte w projekcie Zarządzenia.

Uwagę o treści: Pomimo wybiórczej identyfikacji zagrożeń, przewidziane zadania ochronne są jednorodne i nie uwzględniają aktualnego stanu ochrony określonych płatów siedlisk

przyrodniczych. Najprościej będzie wykazać to na przykładzie muraw kserotermicznych. Otóż w obrębie wszystkich płatów muraw kserotermicznych przewidziano wycinanie krzewów i podrostu drzew pomimo tego, że na części z nich podrost drzew i krzewów nie występuje.

nie uwzględniono. Wnioskodawca nie określił konkretnych lokalizacji, do których proponowane działania byłyby nieadekwatne. Przeprowadzone badania terenowe w ramach realizowanego projektu planu zadań ochronnych, nie stwierdzają występowania płatów muraw kserotermicznych, które w swej strukturze nie posiadałyby krzewów oraz podrostów drzew. Ponadto informujemy, że wszelkie prace prowadzące do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych zostały wykonane rzetelnie i z największą starannością.

Uwagę o treści: *Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony powinny raczej obejmować badania naukowe dotyczące identyfikacji zagrożeń czy też dokładnego rozpoznania stanu siedlisk bądź gatunków. W związku z tym zapisy dotyczące ustawienia tablic informacyjnych, spotkań informacyjnych czy też wyznaczenia ścieżek przyrodniczych należy wyłączyć z zarządzenia. Natomiast postulujemy wprowadzenie zapisów obligujących do szczegółowego rozpoznania siedlisk 6430 i 5130 a także wszystkich gatunków ryb będących przedmiotami ochrony obszaru.*

uwzględniono. Projekt planu zadań ochronnych został dostosowany w powyższym zakresie dla wszystkich przedmiotów ochrony z wyznaczoną oceną ogólną: A,B lub C zgodnie ze standardowym formularzem danych.

Uwagę o treści: *Wnosimy, by we wskazaniach dotyczących monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony zostały jednoznacznie wyznaczone miejsca badań monitoringowych, oczywiście z uwzględnieniem dostępnych metodyk. Pozwoli to uchwycić zmiany zachodzące w obrębie siedlisk.*

uwzględniono. Projekt planu zadań ochronnych uwzględnia punkty monitoringowe, opisane za pomocą współrzędnych geograficznych. Dane te są znane Organowi prowadzącemu nadzór nad obszarem Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, opisują one jednoznacznie wyznaczone miejsca badań monitoringowych, z uwzględnieniem dostępnych metodyk, dla przedmiotów ochrony.

Uwagę o treści: *Wnosimy, by jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie zadań ochronnych wskazany został RDOŚ, oczywiście w porozumieniu z właścicielami lub zarządcami terenu. Trudno sobie wyobrazić sytuację, że usuwaniem rzepienia włoskiego czy wycinaniem klonu jesionolistnego zajmować się będą właściciele terenu.*

uwzględniono. Ostatecznie zrezygnowano z usuwania klonu jesionolistnego, obcych gatunków topól, kultywatorów topól, rzepienia włoskiego oraz uczeputy amerykańskiej. Po dokładnym przeliczeniu kosztów działania ustalono, iż wielomilionowe koszty usunięcia gatunków inwazyjnych, przy braku pewności oraz skutecznej metody na zapobiegnięcie ich odtworzenia będzie nieracjonalnym wydatkowaniem środków publicznych.

Uwagę o treści: *Wnosimy, by do działek objętych działaniami ochronnymi dołączyć współrzędne geograficzne punktów załamania poligonów wyznaczających miejsca prowadzenia tychże działań. Często jest tak, że dany typ siedliska zajmuje niewielki fragment działki. Z tego względu wskazywanie numeru działki jako miejsca wykonania działań ochronnych może powodować wiele nieporozumień. Ponadto w obrębie międzywala znajdują się wielohektarowe działki, na których może występować kilka typów siedlisk. Można sobie wyobrazić sytuację, że na jednej działce zlokalizowany będzie łąg oraz łąka świeża. W takim przypadku dla jednej działki mogą zostać przypisane sprzeczne ze sobą działania.*

nie uwzględniono. Poszerzenie dokumentów o dodatkowe dane – współrzędne geograficzne punktów załamania poligonów wyznaczających miejsca prowadzenia działań ochronnych zmniejszyłyby czytelność opisywanego dokumentu. Załączniki graficzne przedstawiające płaty siedlisk przyrodniczych, ewidencję oraz działania ochronne są wystarczające. Wszelkie ewentualne spory, jeśli wynikną – opisywane przez Wnioskodawcę, rozwiązywane będą na bieżąco, jeśli zajdzie taka potrzeba. Występowanie kilku płatów siedlisk na jednej działce wielohektarowej nie stanowi problemu, gdyż planowane działania ochronne, zakładają identyfikację oraz rozpoznanie właściwego siedliska przyrodniczego, przed rozpoczęciem działań.

Uwagę o treści: *Uważamy, że zaproponowane uwagi do obowiązujących dokumentów planistycznych są pozbawione sensu. Wprowadzenie postulowanych zapisów w rodzaju: Na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć, które składać się będą na odbudowę i modernizację wałów przeciwpowodziowych należy rozpatrzyć wpływ na przedmioty ochrony w obszarze oraz na integralność obszaru i spójność sieci Natura 2000 w zależności od położenia, skali przedsięwzięcia i jego charakteru, w rzeczywistości nic nie wnoszą do ochrony gatunków i siedlisk. Kwestie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko regulowane są stosowną ustawą, która obliuguje inwestora do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko bądź przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000. Taka ocena jest niezależna od zapisów zawartych w dokumentach planistycznych. W naszej opinii wskazania do zmian w planach miejscowych powinny precyzyjnie identyfikować szkodliwe zapisy, związane ze sposobem zagospodarowania terenu, np. gdyby w obrębie chronionego siedliska wyznaczone zostały tereny budowlane.*

uwzględniono. Projekt planu zadań ochronnych został dostosowany we wnioskowanym zakresie.

- 2. Osoba prywatna – uwagi wniesione pismem z dnia 07 listopada 2013 r., data wpłynięcia: 13 listopada 2013 r..** Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagę o treści: *zagrożenie F02.03 Wędkarstwo zamienić z zagrożenia potencjalnego na istniejące – jezioro Przeria.*

uwzględniono. Projekt planu zadań ochronnych został dostosowany we wnioskowanym zakresie.

Uwagę o treści: *dopisać jako zagrożenie istniejące proces scalenia i wymiany gruntów w okolicach miejscowości Biedzychów, Dębno, Nowe w Gminie Ożarów. W wyniku scalenia dokonano bezprawnej wycinki drzew i krzewów (też wypalenia), zaorano dziesiątki ha łąk, pastwisk oraz nieużytków gdzie występowały siedliska naturalne. Degradacja zostanie pogłębiona przez utworzenie dróg poscaleniowych.*

nie uwzględniono. Zespół ekspertów wykonujący inwentaryzację obszaru w ramach projektu POiŚ.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” nie stwierdził zagrożenia dla przedmiotów ochrony na skutek komasacji gruntów w gminie Ożarów. Dokumenty, które zostały udostępnione Wykonawcy planu, a dotyczące komasacji (projekt z 2006 r.) nie przewidują zmiany klasyfikacji gruntów. Sporządzona dokumentacja projektowa nie jest dokumentem, który mógłby wprowadzić zakaz tego typu zmian. Jednocześnie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie informuje, że obecnie toczy się postępowanie sądowe w opisywanej sprawie. Dokumentację scalenia w gminie Ożarów opiniował Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach, który nie zasygnalizował możliwego zagrożenia wynikającego z tego typu działań.

Uwagę o treści: *bezwzględnie na całym obszarze Biedzychowa, Nowego oraz Dębna zrobić korektę uwzględniającą opisywane zniszczenia poscaleniowe, wraz z podaniem aktualnej ilości siedlisk i gatunków będących przedmiotami ochrony.*

nie uwzględniono. Informujemy, że projekt planu zadań ochronnych zakładał inwentaryzację przyrodniczą, która została wykonana w roku 2012 przez zespół ekspertów, biorący udział w opracowywaniu planu zadań ochronnych. Opisywane scalenie gruntów odbyło się po wykonanej inwentaryzacji. Wykonany plan nie przewiduje korekty wykonanej inwentaryzacji w roku 2014 r. W ciągu kolejnych 10 lat planowane są jednak działania, które pozwolą ustalić istniejące przedmioty ochrony występujące na gruntach poscaleniowych

Uwagę o treści: *w projekcie zarządzenia dla miejscowości Biedzychów Gmina Ożarów nie zawiera w swoim wykazie siedliska 91E0 łęgi (...) gdzie na danych z RDOŚ Kielce takie siedlisko widnieje na mapach. Wniosek – sprawdzić, wyjaśnić, uzupełnić w projekcie zarządzenia.*

nie uwzględniono. Po wnikliwym przejrzeniu dokumentu Zarządzenia informujemy Wnioskodawcę, że załącznik zawierający wykaz działek objętych działaniami ochronnymi dla siedliska *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, nie uwzględnia działek w obrębie Biedzychów, co nie oznacza braku występowania płatów w przedmiotowym obrębie. Poprzez kontakt telefoniczny z Wnioskodawcą wskazano działki w obrębie Biedzychów, na których zlokalizowane są płaty siedliska przyrodniczego *91E0.

Uwagę o treści: projekt zarządzenia dla miejscowości Biedrzychów, Dębno, Nowe w Gminie Ożarów, podaje stare numery działek, gruntów i dróg; wniosek-bezwzględnie zaktualizować.

nie uwzględniono. Informujemy, że podany w projekcie Zarządzenia wykaz działek ewidencyjnych co pewien okres czasu będzie aktualizowany. Obecnie nie jest przewidziana aktualizacja wszystkich działek ewidencyjnych, ze względu na ograniczenia czasowe oraz finansowe.

Uwagę o treści: *którędy będą biegły ścieżki przyrodnicze i kto będzie je wyznaczał? Naruszenie prawa własności jeśli ścieżki będą biegły przez działki ewidencyjne, a nie po ich granicach i drogach dojazdowych. Wniosek: drogi poprowadzić po istniejących drogach gminnych czy powiatowych.*

uwzględniono. Informujemy Wnioskodawcę, że wstępny przebieg ścieżek został przedstawiony w warstwie danych przestrzennych, która została zamieszczona na Platformie Informacyjno - Komunikacyjnej. Omawiane ścieżki wytyczono po istniejących drogach. Jednocześnie informujemy, że w czasie spotkań powołanego Zespołu Lokalnej Współpracy zaproponowano przykładową liczbę i lokalizację ścieżek przyrodniczych, czatowni oraz tablic informacyjnych – propozycje nie wywoływały sprzeciwu. Ścieżki przyrodnicze proponuje się przeprowadzić po polnych oraz gminnych drogach, tak aby nie naruszać własności prywatnej ich właścicieli. W czasie wyznaczania ścieżek powinny być też przeprowadzone ustalenia z zarządcami ww. dróg. Instalacja tablic informacyjnych, czatowni oraz wytyczenie ścieżek ma na celu poszerzenie świadomości społeczeństwa na temat cennych elementów chronionych w dolinie Wisły oraz odpowiednie skanalizowanie ruchu turystycznego, tak aby nie generował on potencjalnego zagrożenia dla przedmiotów ochrony.

Wniosek o treści: *przeszkolić pracowników starostwa i gmin, a następnie uświadomić rolników.*

częściowo uwzględniono. Działania ochronne przewidziane w ramach realizowanego planu zadań ochronnych zakładają spotkania edukacyjne, a także promujące programy rolnośrodowiskowe, do których przystąpienie Właścicieli oraz Zarządców Gruntów pozwoli utrzymać lub poprawić stan ochrony przedmiotów ochrony. Wnioskodawca nie opisuje dokładnie w jakim zakresie szkolenia mogłyby być prowadzone. Działania ochronne nie przewidują szkoleń dla pracowników administracji.

Uwagę o treści: *prowadzić ciągły monitoring przy pomocy straży miejskich w poszczególnych gminach, w związku z wypaleniami wiosennymi, wysypywaniem śmieci, nielegalną wycinką drzew. W szeregi straży miejskiej wcielić chociaż jednego zawodowego strażnika ochrony przyrody.*

nie uwzględniono. Proponowane działania przez Wnioskodawcę nie są przedmiotem planu zadań ochronnych. Służba Straży Miejskiej posiada ściśle określone kompetencje oraz zlecone obszary działania. Warto również przypomnieć, iż nie każda gmina posiada własne

służby kontroli. Utworzenie w każdej gminie, na każdym obszarze sieci Natura 2000 odpowiedniej służby kontrolującej przestrzeganie przepisów z zakresu ochrony przyrody nie jest obecnie możliwe ze względów formalnych oraz potrzebnych nakładów finansowych. W przeszłości taką rolę pełniła Społeczna Straż Ochrony Przyrody zorganizowana przez Ligę Ochrony Przyrody.

Uwagę o treści: *prośba o wyjaśnienie negatywnego stanowiska RDOŚ w Kielcach nt. zmiany funkcji gruntów Pana Zająca – f. rekreacyjno-wypoczynkowa.*

nie uwzględniono. Uprzejmie informujemy, że organem właściwym do wyjaśnienia negatywnego stanowiska w sprawie dotyczącej zmiany gruntów na funkcję rekreacyjno – wypoczynkową, jest organ rozpatrujący daną sprawę, czyli w tym przypadku Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie nie jest właściwym organem do rozpatrywania tej sprawy, w szczególności, że nie stanowi ona nadzoru nad wymienionym obszarem terytorialnie.

3. Osoba prywatna – uwagi wniesione pismem z dnia 05 listopada 2013 r., data wpłynięcia: 13 listopada 2013 r.. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagę o treści: *Wykasować 2 razy wpisane zagrożenie B020H w załączniku nr 3*

uwzględniono. Projekt planu zadań ochronnych został dostosowany we wnioskowanym zakresie.

Uwagę o treści: *Zarządzenie ogłosić również w Dzienniku Urzędowym Woj. Mazowieckiego i Świętokrzyskiego.*

uwzględniono. Projekt planu zadań ochronnych zostanie dostosowany we wnioskowanym zakresie.

Uwagę o treści: *Mapy obszaru N2000 sporządzić aby były wyraźniejsze i czytelniejsze dla przeciętnego rolnika – obecnie są nieprzydatne do jakichkolwiek celów.*

nie uwzględniono. Mapy wykonane w ramach realizowanego projektu planu zadań ochronnych zostały wykonane ze szczegółowością niezbędną dla głównego celu opracowania. Zgodnie z instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wszystkie obszary posiadają elektroniczną wektorową granicę prowadzoną w systemach informacji przestrzennej (GIS). Granica ta powinna być opracowana na podstawie referencyjnych źródeł danych przestrzennych o skali nie mniejszej niż 1:50 000 i dokładności terenowej nie gorszej niż 50 m., oraz opatrzona metadanymi zgodnymi z Dyrektywą INSPIRE. Opcjonalnie, prócz granic w postaci elektronicznej wektorowej warstwy GIS, państwo członkowskie może sporządzić mapy w formacie PDF. Zwiększenie czytelności wszystkich załączników graficznych już opracowanych jest niemożliwe ze względów

technicznych, bądź związane byłyby ze znaczną pracochłonnością i dużymi kosztami. W przypadku wystąpienia zapotrzebowania na bardziej szczegółowe dane – organ nadzorujący obszar Natura 2000 udzieli pomocy w zakresie swoich możliwości.

Uwagę o treści: *Zał. Nr 4 – treść zawarta w pkt.7 jest identyczna z pkt.8b – wyjaśnić dlaczego.*

uwzględniono. Uwaga Wnioskodawcy jest słuszna. Projekt planu zadań ochronnych zostanie dostosowany we wnioskowanym zakresie.

Uwagę o treści: *Doprecyzować znaczenie „zachowanie 3-y elementowej struktury roślinności” – dot. L.p.1-3150*

uwzględniono. Informujemy, że zachowanie 3-elementowej struktury roślinności oznacza, wg uproszczonego schematu – zachowanie w zbiorniku wodnym roślinności podwodnej (elodeidy), roślin o liściach pływających (nymfeidy) oraz szuwarów (roślinności wyrastającej ponad taflę wody - helofity).

Uwagę o treści: *Nie lokalizować żadnych dróg dojazdowych do zbiornika Przeria.*

nie uwzględniono. Zgodnie z wytycznymi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pn. „Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000” działania powinny być zapisane jako czynność do wykonania. Działając wg modelu: stwierdzenie zagrożenia, określenie celu działań ochronnych mających zniwelować zagrożenie, a następnie określenie działań ochronnych, doprowadzających do redukcji lub usunięcia zagrożenia – wprowadza się działania ochronne dotyczące: wykonania określonych czynności ochrony czynnej, wdrożenia modyfikacji w stosowanych metodach gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków, czy też utrzymania określonych metod gospodarowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków. Jak widać, zakazy nie stanowią działań ochronnych. Na podstawie załącznika nr 5 do projektu Zarządzenia informujemy, że żadne z działań ochronnych nie jest zapisane w postaci zakazów.

Uwagę o treści: *Doprecyzować powierzchnię jaką mogą zajmować krzewy . Wniosek o brzmienie zapisu „... lub z udziałem drzew i krzewów na powierzchni <10%” – dot. Muraw kserotermicznych.*

uwzględniono. Projekt planu zadań ochronnych zostanie dostosowany we wnioskowanym zakresie.

Uwagę o treści: *- dotyczy – 6440 łąki selernicowe; wnioskowany zapis: „lub do 5% powierzchni łąk dopuszcza się obsadzenie krzewami i drzewami rodzimymi, jeżeli obszar jest heterogeniczny”.*

- *dotyczy - 6510 Niżowe i górskie łąki; wnioskowany zapis „(lub do 10% powierzchni łąk dopuszcza się obsadzenie krzewami i drzewami gatunków rodzimych, jeśli obszar jest heterogeniczny) – pasami o szerokości do 2m”.*

nie uwzględniono. Siedlisko przyrodnicze 6440 łąki selernicowe to zbiorowisko wilgotnych łąk na żyznych glebach występujące przede wszystkim w dolnych i środkowych biegach dużych rzek, regularnie zalewane raz lub dwa razy do roku i przesuszane pomiędzy powodzią. Zbiorowisko stanowi cenny przyrodniczo, bogaty florystycznie typ roślinności, skupiające rzadko spotykane i zagrożone gatunki. Jednym z warunków funkcjonowania tego siedliska jest zagospodarowanie i użytkowanie ekstensywne, w tym przede wszystkim koszenie. Obsadzanie siedlisk łąkowych nie jest wskazane. Proponowany zapis zastosowany w Załączniku 4 projektu Zarządzenia dopuszcza jedynie istnienie samorzutnie rozwijającej się roślinności krzewiastej.

Uwagę o treści: *dotyczy - 91E0 łągi; doprecyzowanie wielkości procentowego udziału drzew starszych niż 100 lat.*

nie uwzględniono. Informujemy, że jednym ze wskaźników parametru ‘specyficzna struktura i funkcje’ jest wiek drzewostanu. Uzyskanie stanu w którym, udział drzew starszych niż 50 lat będzie większy niż 50 % całej populacji, pozwoli otrzymać lepszy stan zachowania siedliska niż jest obecnie. W związku z tym, że wiek drzewostanu wyższy niż 100 lat mieści się w określonym już zakresie – nie ma potrzeby, żeby dodatkowo określać wartość. Zwiększenie udziału drzew starszych niż 50 lat, wpłynie również na ilość drzew starszych niż 100 lat.

Uwagę o treści: *Zapis „Właściciel i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie” zastąpić zapisem ”Właściciel lub Zarządca i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, Warszawie i Kielcach, stosownie od zakresu obowiązków i terytorium działania”.*

uwzględniono. Projekt planu zadań ochronnych zostanie dostosowany we wnioskowanym zakresie.

Uwagę o treści: *Do SUIKZP Gminy Ożarów dodać zapis „możliwość nieuciążliwej zabudowy rekreacyjno-wypoczynkowej od strony zachodniej jeziora Przeria – działka nr 2567 w obrębie Biedrzychów, w odległości powyżej 100m od jego linii brzegowej, na działkach o klasie bonitacyjnej RIVa i RIVb, t.j działkach nr (częściowo) 1145 do 1151.*

nie uwzględniono. Zgodnie z wytycznymi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pn. „Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000” potrzeba zmiany istniejącego planu zagospodarowania przestrzennego może być zidentyfikowana wtedy i tylko wtedy, gdy skutkiem realizacji takiego planu lub studium byłoby istotne negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 z punktu widzenia celów ochrony obszaru, a więc istotne negatywne oddziaływanie na przedmioty ochrony, naruszenie integralności obszaru lub jego powiązań z obszarami sąsiednimi. Dodawanie nowych zapisów dotyczących: udrożnienia i utrzymania szlaku żeglownego na rzece Wiśle, robót pogłębiarskich koryta i odnóg Wisły, robót utrzymaniowych, nowych budowli regulacyjnych oraz wycinki drzew - nie ma uzasadnienia.

Uwagę o treści: *Brak wykazu działek dla Biedrzychowa, gdzie wg RDOŚ Kielce znajduje się siedlisko 91E0 Łęgi – wyjaśnić rozbieżność (działka nr 2961).*

nie uwzględniono. Opierając się na danych zebranych podczas inwentaryzacji przyrodniczej wykonanej w czasie trwania projektu planu zadań ochronnych informujemy, że zadrzewienie wzdłuż rowu melioracyjnego na działce ewidencyjnej 2961 (obręb Biedrzychów) nie spełnia kryteriów na podstawie których wyznacza się płat siedliska przyrodniczego 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe.

Uwagę o treści: *Brak wyszczególnienia działki nr 2567 przy jeziorze Przeria w obrębie Biedrzychów na tablicy informacyjnej o obiekcie, zagrożeniach i zaleceniach.*

nie uwzględniono. Informujemy Wnioskodawcę, że wstępnie zaproponowana lokalizacja tablicy informacyjnej o obiekcie, zagrożeniach i zaleceniach została przewidziana przy drodze w centrum Biedrzychowa.

Uwagę o treści: *uwagi ogólne do tabel: działki wymieniono w sposób nieuporządkowany. Działki wymienić w kolejności rosnącej.*

częściowo uwzględniono. Uprzejmie informujemy, że załączony do projektu Zarządzenia, dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, wykaz numerów działek został wygenerowany automatycznie przy pomocy systemów informacji przestrzennej. Jest to geoprzestrzenny wykaz działek ewidencyjnych, stworzony na podstawie geocentroid obiektów, dlatego też numery działek nie są uszeregowane np. w ciągu rosnącym. Uporządkowanie tych danych wymagałoby dużej pracochłonności. W miarę możliwości czasowych spis działek zostanie uporządkowany. Ze względu jednak na liczne obowiązki, konieczne do realizacji przed ukończeniem projektu, nie ma pewności czy zadanie zostanie wykonane. Jednocześnie informujemy, że uporządkowanie działek jest zabiegiem technicznym i nie wpłynie na wartości merytoryczne całego dokumentu.

Uwagę o treści: *Ścieżki turystyczne i dydaktyczne poprowadzić tylko po drogach transportu rolniczego celem uniknięcia konfliktów z właścicielami gruntów. Nawiązać ścisłą współpracę ze Starostą Opatowskim prowadzącym scalenie gruntów.*

uwzględniono. Informujemy Wnioskodawcę, że wstępny przebieg ścieżek został przedstawiony w warstwie danych przestrzennych, która została zamieszczona na Platformie Informacyjno-Komunikacyjnej. Omawiane ścieżki wytyczono po istniejących drogach. Jednocześnie informujemy, że w czasie spotkań z Zespołem Lokalnej Współpracy zaproponowano przykładową liczbę i lokalizację ścieżek przyrodniczych, czatowni oraz tablic informacyjnych. Ścieżki przyrodnicze proponuje się przeprowadzić po polnych oraz gminnych drogach, tak aby nie naruszać własności prywatnej ich właścicieli. W czasie wyznaczania ścieżek powinny być też przeprowadzone ustalenia z zarządcami ww. dróg. Instalacja tablic informacyjnych, czatowni oraz wytyczenie ścieżek ma na celu poszerzenie świadomości społeczeństwa na temat cennych elementów chronionych w dolinie Wisły oraz

odpowiednie skanalizowanie ruchu turystycznego, tak aby nie generował on potencjalnego zagrożenia dla przedmiotów ochrony.

Uwagę o treści: *Zapewnić ścisłą współpracę z Konserwatorem Zabytków w Kielcach.*

nie uwzględniono. Informujemy Wnioskodawcę, że Wojewódzki Konserwator Zabytków był zapraszany do składania uwag i wniosków na etapie pracy Zespołu Lokalnej Współpracy utworzonego w czasie realizowanego projektu planu zadań ochronnych. Ponadto wymieniony organ mógł składać uwagi i wnioski w czasie udostępnienia projektu Zarządzenia, w ramach trwającego projektu planu zadań ochronnych. Wojewódzki Konserwator Zabytków w Kielcach nie jest organem, który zgodnie z wytycznymi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pn. „Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000” oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. Nr. 34, poz. 186, z późn. zm.), miałyby uzgadniać, bądź opiniować gotowy projekt Zarządzenia dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045.

Uwagę o treści: *Nawiązać współpracę w kwestii zmiany numerów działek ze Starostwem Powiatowym w Opatowie i zapewnić spójność dokumentów.*

częściowo uwzględniono. Informujemy, że w obecnej chwili nie jest możliwa aktualizacja działek ewidencyjnych w dokumencie ze względu na dużą czasochłonność. Na podstawie obecnie zawartego w dokumencie wykazu działek można ustalić, które z nich zostały scalone lub podzielone. W przyszłości planuje się aktualizację zmian zachodzących w poszczególnych obrębach ewidencyjnych, w miarę możliwości czasowych.

Uwagę o treści: *dotyczy - 3510 Naturalne zbiorniki wodne...- Zagrożenie potencjalne „wędkarstwo”, zwłaszcza w odniesieniu do jeziora Przeria powinno być zamienione na zagrożenie istniejące.*

uwzględniono. Uwaga Wnioskodawcy jest słuszna. Projekt planu zadań ochronnych zostanie dostosowany we wnioskowanym zakresie.

Uwagę o treści: *Mimo przestanych wniosków w dniu 13.05.2013 r. nie zostały uwzględnione wnioski nt. ścisłej współpracy ze Starostą Opatowskim oraz Burmistrzem Ożarowa – wniosek o wyjaśnienie.*

wyjaśnienie. Płaszczyzną współpracy z samorządami na etapie opracowywania planów zadań ochronnych były Lokalne Zespoły Współpracy, do udziału w których samorządowcy zostali zaproszeni. W przyszłości niezbędne będzie współdziałanie na etapie realizacji planów zadań ochronnych, zarówno na poziomie administracyjnym jak i informacyjnym.

4. Nadleśnictwo Puławy – uwagi wniesione pismem z dnia 05 listopada 2013 r., data wpłynięcia: 12 listopada 2013 r., znak pisma: ZG-7327-14/2013. Regionalny

Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagę o treści: *W załączniku nr 5 do Zarządzenia Nr ... Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dn. ... w Lp. "3e Murawy kserotermiczne" w kolumnie "Podmiot odpowiedzialny za wykonanie" należy wykreślić słowa "lub zarządca obszaru".*

nie uwzględniono. Zaproponowany zapis otrzymuje brzmienie: "Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie, Warszawie i Kielcach, stosownie od zakresu obowiązków i terytorium działania w porozumieniu z właścicielami lub zarządcami gruntów". Powyższy zapis nie oznacza faktu, iż Nadleśnictwo w Puławach miałyby wykonywać zaplanowane działania w ramach planów zadań ochronnych. W związku z czym przyjęta argumentacja przez Wnioskodawcę, iż działania ochronne wykraczają poza zakres gospodarki leśnej i nie mogą być wykonywane przez Zarządcę Gruntów – Nadleśnictwo Puławy, nie są trafione. Wykonawcą zaplanowanych zadań będzie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie w porozumieniu z zarządcą gruntów, jakim jest Nadleśnictwo w Puławach.

5. Towarzystwo Ochrony Przyrody – uwagi wniesione mailem z dnia 08 listopada 2013 r., data pisma: 07 listopada 2013 r., znak pisma: brak. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagę o treści: *o usunięciu z zapisu znajdującego się w Module C (Ustalenie działań ochronnych) zadania ochrony czynnej A2, dotyczącego siedliska nadrzecznych łęgów topolowych, wierzbowych, olszowych i jesionowych, mającego polegać także na „fizycznym usuwaniu obcych gatunków topól i kultywarów topól” i opisanego na str. 331 oraz 339 omawianego projektu pzo – cytowanej części zakresu tegoż zadania – czyli usuwania tak zwanych „obcych” (nie rodzimych) gatunków topól z priorytetowego w UE siedliska przyrodniczego o kodzie 91 E0*

nie uwzględniono. Wnioskodawca powołuje się na ogólnikowe stwierdzenia, argumentując usunięcie zapisu polegającego na fizycznym usuwaniu 'obcych gatunków topól i kultywatorów topól', używając takich stwierdzeń jak: 'wniosek ten jest podyktowany oczywistą dla każdego botanika wiedzą, iż identyfikacja gatunkowa topól (rodzaj *Populus*) w warunkach terenowych, jak również rozpoznawanie w terenie tak zwanych „mieszkańców” w obrębie tego rodzaju (w tym – pomiędzy gatunkami rodzimymi a pochodzenia obcego) jest niemożliwa', 'Nie ma bowiem poprawnych statystycznie metod dokładnego oznaczania w terenie szeregu gatunków z rodzaju *Populus*, jak również wyróżniania mieszkańców pomiędzy tymi gatunkami', 'zaś podawane w niektórych starych atlasach i przewodnikach botanicznych dane identyfikacyjne dotyczące różnic pomiędzy tymi gatunkami oraz krzyżówkami pomiędzy nimi (typu wygląd liści u form młodocianych, ciemniejszy pień u rodzimej topoli czarnej itp.) od dawna są już powszechnie negowane i nie stosowane przez botaników'. W opinii zespołu ekspertów sporządzających projekt planu zadań ochronnych trudności w identyfikacji obcych gatunków i kultywarów topól dotyczą wyłącznie wstecznych hybryd

Populus x canadensis z *P. nigra*. Pozostałe gatunki i kultywary występujące w dolinie Wisły są możliwe do odróżnienia po krótkim przeszkoleniu. Informujemy, że w przypadku jakichkolwiek wątpliwości należy zasięgnąć opinii specjalisty w wymienionej dziedzinie. Ostatecznie zrezygnowano z przedmiotowego działania ze względu na zbyt duże koszty.

6. Nadleśnictwo Puławy – uwagi wniesione pismem z dnia 29 października 2013 r., data wpływu: 04 listopada 2013 r., znak pisma: ZG-7327-11/2013. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagę o treści: *W dziale 1.7 Projektu pt. "Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru zakres ich odpowiedzialności" w części dotyczącej Nadleśnictwa Puławy po słowach „zrównoważone gospodarowanie zasobami lasów w tym hodowli, ochrony, ścinki i wyróbki drewna” należy napisać tekst – „zgodnie z zapisami zawartymi w obowiązującym Planie Urządzania Lasu”.*

nie uwzględniono. Uwaga dotyczy szablonu dokumentacji do planu zadań ochronnych i nie ma wpływu na założenia zawarte w dokumencie zarządzenia dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ podaje do publicznej wiadomości informacje o możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu. W myśl art. 39 ust. 2 powyższej ustawy do niezbędnej dokumentacji sprawy należą założenia lub projekt dokumentu i wymagane przez przepisy załączniki oraz stanowiska innych organów, jeżeli stanowiska są dostępne w terminie składania uwag i wniosków. Procesowi udziału społeczeństwa podlega projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. Dokumentacja sporządzona na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych została udostępniona społeczeństwu w ramach dobrej współpracy i nie podlega możliwości zgłaszania uwag i wniosków.

Uwagę o treści: *W załączniku nr 4 do Zarz. Nr RDOŚ w Lublinie z dnia Cel działań ochronnych, w Lp 8 a po istniejącym tekście dotyczącym grądów „Zmniejszenie udziału gatunków inwazyjnych tzn. zmniejszenie klonu jesionolistnego do poziomu poniżej 10 % w drzewostanie” należy dodać zapis „a na gruntach zarządzanych przez Lasy Państwowe gospodarować zgodnie z zapisami w obowiązującym Planie Urządzania Lasu”.*

nie uwzględniono. Informujemy, że zgodnie z pismem z dnia 06 listopada 2013 r., o numerze: DON-WP.082.1.74.2013.AZ.2, Dyrektora Departamentu Obszarów Natura 2000 Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, zmianę do ustawy o ochronie przyrody z dnia 13 listopada 2012 r., należy interpretować w taki sposób, że projekty planów zadań ochronnych rozpoczęte, a nie zakończone przed wspomnianą zmianą, powinny być sfinalizowane zgodnie ze zmienioną ustawą, a nie obowiązującymi wówczas zapisami. Obecnie art. 28, ust. 11, pkt. 3a posiada brzmienie: „Planu zadań ochronnych nie sporządza się dla obszaru Natura 2000

lub jego części: pokrywającego się w całości lub w części z obszarem będącym w zarządzie nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;

W związku z tym, że wymieniony zakres w art. 28, ust. 11, pkt. 3a, ustawy o ochronie przyrody, nie mógł być uwzględniony w czasie opiniowania obecnie obowiązującego Planu Urządzania Lasu, obecnie prowadzone działania ochronne, przez Wykonawcę planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045, mogą zostać przeprowadzone. Ostatecznie jednak zrezygnowano z przedmiotowego działania ochronnego ze względu na zbyt duże koszty, a jednocześnie brak pewności odtworzenia gatunków inwazyjnych.

7. Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Kielcach – uwagi wniesione emailem z dnia 19 listopada 2013 r.. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagi o treści:

- ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe (6120) i murawy kserotermiczne (6210) – siedliska przyrodnicze klasyfikowane w PRŚ w pakiecie 4 i 5 (wariant 4.5 i 5.5 – murawy ciepłolubne). Stwierdzone niezgodności pomiędzy planowanymi zadaniami fakultatywnymi PZO a wymogami Programu RŚ: wątpliwości budzić może zawężenie w projekcie PZO okresu wykaszania od dnia 15 sierpnia podczas gdy Rozporządzenie odnośnie Programu Rolnośrodowiskowego dopuszcza wykaszanie znacznie wcześniej bo już od 15 lipca do 30 września.
- kolejna rozbieżność dotyczy wysokości koszenia – w PZO określona jest ona jako min. 10 cm, a w Rozporządzeniu na maks. 10 cm (do 10 cm).
- w projekcie PZO zakłada się możliwość wykaszania całych powierzchni (brak ograniczeń w tym zakresie) natomiast program rolnośrodowiskowy zobowiązuje do pozostawienia od 15 do 20% powierzchni niekoszonej.
- Program Rolnośrodowiskowy wyraźnie zakazuje również nawożenia, podczas gdy w projekcie PZO użyto sformułowania „nie należy nawozić”, co może stanowić sugestię a nie zakaz.
- łąki selernicowe (6440) - siedlisko przyrodnicze klasyfikowane w PRŚ w pakiecie 4 i 5 (wariant 4.4 i 5.4 – łąki trzęślicowe i selernicowe). Stwierdzone niezgodności pomiędzy

planowanymi zadaniami fakultatywnymi PZO a wymogami Programu RŚ: w projekcie PZO wprowadzono sformułowanie, że „nie należy prowadzić wypasu i nawozić” natomiast w Programie RŚ bardzo wyraźnie wprowadzono całkowity zakaz wypasania. Sformułowanie zawarte w PZO sugeruje, że dane działanie nie jest zalecane ale równocześnie nie jest objęte całkowitym zakazem. To samo dotyczy nawożenia.

- znaczna niezgodność dotyczy wysokości koszenia określonej w PZO na poziomie 10-15 cm a w rozporządzeniu rolo środowiskowym na 5-15 cm. W PZO zawężono tym samym zakres realizacji tego wymogu w stosunku do wymagań rolnośrodowiskowych.

- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (6510) - siedlisko przyrodnicze klasyfikowane w PRŚ w pakiecie 3 (wariant 3.1 – ekstensywne trwałe użytki zielone). Stwierdzone niezgodności pomiędzy planowanymi zadaniami fakultatywnymi PZO a wymogami Programu RŚ: w projekcie PZO zawężono okres wykaszania łąk od dnia 15 czerwca (do 30 września), podczas gdy w Rozporządzeniu Rolnośrodowiskowym wykaszanie możliwe jest już od 1 czerwca do 30 września.

- pozostałe przeanalizowane wymogi fakultatywne dla powyższych siedlisk zawarte w projekcie PZO są albo literalnie zgodne z tymi zawartymi w Programie RŚ albo projekt PZO nie przewiduje w ogóle pewnych ograniczeń, które wyszczególnione są w Programie Rolnośrodowiskowym (np. dopuszczalna ilość pokosów dla niektórych rodzajów siedlisk).

- jeżeli chodzi o działania obligatoryjne projektowane w PZO dla omawianych siedlisk przyrodniczych to zostały one ogólnikowo sformułowane dla łąk selernicowych (6440) oraz niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (6510). Zaleca się w nich ekstensywne użytkowanie kośne, co ma się przyczynić do zachowania właściwości przyrodniczych tych siedlisk. Działania obligatoryjne wpisane w projekcie PZO dla łąk użytkowanych ekstensywnie (6510) przewidują jednak jedynie kośny sposób użytkowania podczas gdy w działaniach fakultatywnych dopuszcza się również wypasanie.

częściowo uwzględniono. Zgodnie z wytycznymi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pn. “Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000” zaprojektowane działania ochronne zostały dostosowane do wymogów programów rolnośrodowiskowych (zadania podzielono na obligatoryjne oraz fakultatywne). W związku z powyższym podmiot przystępujący do programu rolnośrodowiskowego, będzie równocześnie realizował ochronę obszaru Natura 2000, w tym przypadku Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. W związku z nie gotowymi jeszcze pakietami rolnośrodowiskowymi na kolejne lata, zaproponowano następujący zapis, który zostanie uwzględniony w dokumencie zarządzenia: “Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska muraw kserotermicznych”. Naniesiona aktualizacja zapisów nie wpłynie znacząco na założenia projektu Zarządzenia oraz wartość merytoryczną dokumentu.

8. Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Lublinie – uwagi wniesione pismem z dnia 07 listopada 2013 r., data wpłynięcia: 12 listopada 2013 r., znak pisma: BDSPB03-69113-07/WPROW-JS/13.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagi o treści:

- brak określenia dla każdego użytku rolnego działań obligatoryjnych.
- brak określenia granicznego terminu koszenia.

częściowo uwzględniono. Zgodnie z wytycznymi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pn. "Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000" zaprojektowane działania ochronne zostały dostosowane do wymogów programów rolnośrodowiskowych (zadania podzielono na obligatoryjne oraz fakultatywne). W związku z powyższym podmiot przystępujący do programu rolnośrodowiskowego, będzie równocześnie realizował ochronę obszaru Natura 2000, w tym przypadku Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045. W związku z nie gotowymi jeszcze pakietami rolnośrodowiskowymi na kolejne lata, zaproponowano następujący zapis, który zostanie uwzględniony w dokumencie zarządzenia: np. "Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska muraw kserotermicznych" – w przypadku siedliska przyrodniczego murawy kserotermiczne. Analogiczny zapis został wprowadzony dla reszty siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony, a wymagającymi działań fakultatywnych. Ponadto dopisano brakujące działania obligatoryjne dla siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony w obszarze. Naniesiona aktualizacja zapisów nie wpłynie znacząco na założenia projektu Zarządzenia oraz wartość merytoryczną dokumentu.

9. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie – uwagi wniesione pismem z dnia 07 listopada 2013 r., data wpłynięcia: 13 listopada 2013 r., znak pisma: ZKP-400/243/13. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagę o treści: *zawrzeć w dokumentacji PZO proponowany zapis, mówiący o tym, że Dyrektor RZGW może w drodze decyzji nakazać usunięcie drzew lub krzewów z wyjątkiem miejsc zidentyfikowanych płatów łągów.*

nie uwzględniono. Obecnie obowiązujące przepisy prawne zawierają zapisy, o które wnioskuje Wnioskodawca. Zgodnie z ustawą prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r., art. 88 1 pkt. 7, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w celu zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, może w drodze decyzji nakazać usunięcie drzew i krzewów. Decyzja ta wymaga uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. W związku z powyższym każda wycinka, dzięki takiemu zapisowi jest indywidualnie rozpatrywana i nie ma potrzeby wprowadzania wnioskowanych zapisów do dokumentu Zarządzenia.

10. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, Zarząd Zlewni w Puławach – uwagi wniesione pismem z dnia 07 listopada 2013 r., data wpłynięcia: 12 listopada 2013 r., znak pisma: NZP-073-48-6/13. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagę o treści: *obniżenie korony budowli aż o 1 m nawet na 3 mb może stanowić realne zagrożenie dla stateczności tych budowli. Działania z tym związane powinny być poprzedzone opracowaniem hydrologicznym. Podmiotem odpowiedzialnym powinien być RDOŚ w uzgodnieniu z RZGW, a nie odwrotnie.*

częściowo uwzględniono. Uwagę Wnioskodawcy należy uznać za słuszną. Zgodnie z wnioskami Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Lubelskiego Towarzystwa Ornitologicznego zapis dotyczący obniżenia budowli przeciwpowodziowej zostanie usunięty.

Uwagę o treści: *w MPZP oraz SUIKZP powinny się znaleźć zapisy dotyczące udroźnienia i utrzymania szlaku żeglownego na Wiśle, roboty pogłębiarskie koryta i odnóg Wisły, roboty utrzymaniowe, nowe budowle regulacyjne, wycinka drzew – utrzymanie bezpieczeństwa powodziowego.*

nie uwzględniono. Zgodnie z wytycznymi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pn. „Opracowanie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000” potrzeba zmiany istniejącego planu zagospodarowania przestrzennego może być zidentyfikowana wtedy i tylko wtedy, gdy skutkiem realizacji takiego planu lub studium byłoby istotne negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 z punktu widzenia celów ochrony obszaru, a więc istotne negatywne oddziaływanie na przedmioty ochrony, naruszenie integralności obszaru lub jego powiązań z obszarami sąsiednimi. Dodawanie nowych zapisów dotyczących: udroźnienia i utrzymania szlaku żeglownego na rzece Wiśle, robót pogłębiarskich koryta i odnóg Wisły, robót utrzymaniowych, nowych budowli regulacyjnych oraz wycinki drzew - nie ma uzasadnienia.

Uwagę o treści: *N2000 nie może ograniczać lub uniemożliwiać administratorom rzek i urządzeń wodnych wykonywania zadań statutowych. Statutowe zadania RZGW nie powinny podlegać procedurom i powinny być traktowane jako zadania celu publicznego. Niewykonywanie robót przez RZGW pogarsza stan bezpieczeństwa powodziowego.*

nie uwzględniono. Wnioskodawca nie określa konkretnie wniosku lub uwagi. Zapis Wnioskodawcy traktujemy jako udzieloną informację o zakresie odpowiedzialności Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej. Jednocześnie informujemy, że na obszarze Natura 2000 żadne działania nie mogą być wyłączone z procedur środowiskowych, co nie oznacza, że nie mogą być realizowane. Przedsięwzięcia realizujące nadrzędny cel publiczny zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, mogą być realizowane nawet w przypadku znaczącego negatywnego oddziaływania na cele ochrony

obszaru Natura 2000. Warunkiem podjęcia opisanego działania jest wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

11. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie uwagi wniesione drogą emailową w dniu 18 listopada 2013 r., data wpłynięcia: 18 listopada 2013 r..

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

Uwagę o treści: W załączniku Nr 3 do Zarządzenia pn. „Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony” nie określono zagrożeń istniejących i potencjalnych dla przedmiotów ochrony z ocenami A,B,C, znajdujących się w standardowym formularzu danych: 6430 ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne, *9110 ciepłolubne dąbrowy, 1337 bóbr europejski *Castor fiber*, 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*, 1042 zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*, 4030 szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone*, 1437 leniec bezpodkwiatowy *Thesium ebracteatum*, 1617 starodub łąkowy *Angelica palustris*, 1902 obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*.

uwzględniono. Zarządzenie dostosowano we wnioskowanym zakresie.

Uwagę o treści: Wniosek o dodanie zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych: *6120 ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) oraz 6210 murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*) polegający na zaniechaniu użytkowania.

uwzględniono. Zarządzenie dostosowano we wnioskowanym zakresie dodając zagrożenie: A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu.

Uwagę o treści: Czy żadne cele utrzymania bądź poprawy stosunków wodnych na łąkach i w łęgach nie są przewidziane?

nie uwzględniono. Nie stwierdzono potrzeby poprawy stosunków wodnych dla siedlisk trawiastych oraz lasów łęgowych. Większość płatów przedmiotu ochrony *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe znajduje się w międzywalu doliny rzeki Wisły, w związku z czym są one okresowo zalewane przy wysokich stanach wody w rzece. W przypadku zaistnienia potrzeby poprawy stosunków wodnych dla poszczególnych płatów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony dokument przedmiotowego zarządzenia zostanie uzupełniony.

Uwagę o treści: Brak podziału w projekcie przedmiotowego zarządzenia (załącznik nr 5) na działania obligatoryjne oraz fakultatywne dla siedlisk przyrodniczych: *6120 ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) oraz 6210 murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*).

uwzględniono. Dokument zarządzenia dostosowano we wnioskowanym zakresie.

Uwagę o treści: W załączniku Nr 3 do Zarządzenia pn. „Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony” nie określono zagrożeń istniejących i potencjalnych dla przedmiotów ochrony z ocenami A,B,C, znajdujących się w standardowym formularzu danych: 6430 ziótorośla górskie i ziótorośla nadrzeczne, *9110 ciepłolubne dąbrowy, 1337 bóbr europejski *Castor fiber*, 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*, 1042 zalotka większa *Leucorrhina pectoralis*, 4030 szlaczkoń szafraniec *Colias myrmidone*, 1437 leniec bezpodkwiatowy *Thesium ebracteatum*, 1617 starodub łąkowy *Angelica palustris*, 1902 obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*.

wyjaśnienie. Uwaga Wnioskodawcy jest bezzasadna, ponieważ opisane przedmioty ochrony zostały uwzględnione w załączniku nr 3 do przedmiotowego zarządzenia. Dla przedmiotów ochrony: 1902, 1437 oraz 4030 nie rozpatrywano zagrożeń ze względu na brak występowania tychże przedmiotów w obszarze Natura 2000. Dla przedmiotów ochrony 6430, *9110, 1337, 1145, 1042, 1617 przeanalizowano zagrożenia istniejące oraz potencjalne.

Uwagę o treści: Składamy wniosek o wytłumaczenie celu określonego w załączniku nr 4 do zarządzenia dla gatunku 1337 bóbr europejski *Castor fiber*, dotyczącego ponownej weryfikacji występowania przedmiotowego gatunku.

wyjaśnienie. W standardowym formularzu danych dla obszaru Natura 2000 PLH060045 Przełom Wisły w Małopolsce określono dla gatunku 1337 bóbr europejski *Castor fiber*: populację – ocena C, stan zachowania – ocena B, izolacja – C, ocena ogólna – B. Na podstawie wykonanej inwentaryzacji oraz opracowanego szablonu dokumentacji dla przedmiotowego obszaru, stwierdzono występowanie nieznaczącej populacji, porównując do populacji krajowej (ok. 0,07 % populacji krajowej). Ze względu na dużą rozbieżność informacji zawartych w sdf-ie oraz danych pochodzących z inwentaryzacji – należy powtórnie zweryfikować populację oraz znaczenie występowania gatunku *Castor fiber*, a następnie określić ewentualne cele oraz działania inne niż zaproponowane w niniejszym zarządzeniu.

Uwagę o treści: We wcześniejszej wersji zarządzenia było działanie dla 3270: Mechaniczne usuwanie rzeźpienia włoskiego i uczepe amerykańskiego (wrywanie), przed okresem dojrzewania nasion, 2014-2023 (co 2 lata). Zagrożenie zostało, a z celów i działań zniknęła walka z gatunkami obcymi.

wyjaśnienie. Zagrożenie takimi gatunkami jak rzeźpień włoski lub uczepe amerykański, ale również np. klon jesionolistny – w dolinie rzeki Wisły rzeczywiście występuje. Ze względu jednak na brak potwierdzonych skutecznych metod polegających na zapobieganiu odtwarzaniu się po usunięciu gatunków inwazyjnych w dolinach rzecznych, a także bardzo wysokich kosztach tychże działań – zrezygnowano z ich realizacji. Poniesione koszty w

wysokości kilku milionów złotych, przy braku pewności osiągnięcia sukcesu są z pewnością nieracjonalne. Ostatecznie usunięto cel polegający na walce z gatunkami obcymi, ze względu na redukcję wymienionego działania, a także ze względu obecnie przygotowywaną koncepcję walki z gatunkami inwazyjnymi na poziomie krajowym.

Uwagę o treści: Przy wszystkich siedliskach łąkowych brak podziału na działania obligatoryjne i fakultatywne. Działania obligatoryjne powinny brzmieć: "ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe". Przy działaniach obligatoryjnych w kolumnie podmiot odpowiedzialny powinien być tekst: "Właściciele lub zarządcy gruntów".

wyjaśnienie. Działania przy siedliskach łąkowych podzielono na obligatoryjne oraz fakultatywne. Zapisy zmieniono i dostosowano zgodnie z wnioskiem Wnioskodawcy.

Uwagę o treści: Załącznik nr 4 - uwaga do tabeli Cele działań ochronnych - w punktach 3, 4, 5, 6, 8 jako cel działań ochronnych przy poszczególnych siedliskach będących przedmiotami ochrony wprowadzono zapis „poprawa i utrzymanie stanu siedliska”. Konieczne jest wyjaśnienie, o jakim konkretnym stanie siedliska jest mowa

uwzględniono. Ostatecznie zrezygnowano z zapisów, o których wyjaśnienie zwrócił się Wnioskodawca. Zapisy określono zbyt ogólnie. Dla przedmiotów ochrony określonych w punktach 3, 4, 5 i 6 poprawa i utrzymywanie stanu ochrony siedliska odbywać się będzie poprzez realizację celów: „Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe” oraz „Utrzymanie łąk w ekstensywnym użytkowaniu kośnym”. Poprawa stanu ochrony siedliska określonego w punkcie 8 w załączniku nr 4 do zarządzenia realizowane będzie poprzez poprawę wskaźników dotyczących udziału martwego drewna w zasobach.

W ramach prac nad dokumentem dokonano także niezbędnych poprawek redakcyjnych oraz doprecyzowano zapisy.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.), uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego w dniu 31 grudnia 2014 r., Wojewodę Mazowieckiego w dniu 24 lutego 2015 r. oraz Wojewodę Świętokrzyskiego w dniu 30 grudnia 2014 r.